

**ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ:
ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากภาคส่วนต่างๆของสังคม**

ในบทนี้เป็นการนำเสนอผลการศึกษาในส่วนของความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากการวิจัยเชิงคุณภาพ ตามที่ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) และการสนทนากลุ่มย่อย (focus group discussion) กับตัวแทนจากภาคส่วนต่างๆของสังคมทั้งในระดับบุคคล ระดับระหว่างบุคคลคือ ครอบครัวและเพื่อน ระดับสถาบันคือสถาบันการศึกษา ระดับชุมชน และระดับสังคมตามแนวศึกษานิเวศวิทยาเชิงสังคม เพื่อทราบข้อคิดเห็นและแนวทางต่างๆในการป้องกันการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษามหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นการตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 3 โดยมีรายละเอียดในแต่ละระดับดังนี้

6.1 ผลการสนทนากลุ่มย่อยในระดับบุคคล

ในระดับบุคคล ผู้วิจัยใช้วิธีการสนทนากลุ่มย่อยกับกลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยจำนวน 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยที่ยังบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในปัจจุบัน กลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยที่เคยบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แต่ปัจจุบันเลิกบริโภคแล้ว และกลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยที่ไม่เคยบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยกลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยดังกล่าวมีจำนวนกลุ่มละ 6 - 8 คน ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกนักศึกษามหาวิทยาลัยที่เข้าร่วมการสนทนากลุ่มย่อยจากกรณีตัวอย่างที่ได้ตอบแบบสอบถามในการวิจัยเชิงปริมาณไว้แล้ว โดยจะคัดเลือกนักศึกษาที่สมัครใจและยินดีที่จะเข้าร่วมการสนทนากลุ่มย่อยเท่านั้น เพื่อให้ข้อมูลที่ได้รับสะท้อนภาพความเป็นจริงได้อย่างสมบูรณ์ สำหรับรายละเอียดของความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของกลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยที่ยังบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในปัจจุบันมีดังนี้

6.1.1 กลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยที่ยังบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในปัจจุบัน
ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของกลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยที่ยังบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในปัจจุบัน มีดังนี้

1) **ความคิดเห็นของกลุ่มเกี่ยวกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยในปัจจุบัน**

กลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยที่ยังบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในปัจจุบันมีความเห็นว่า การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาเป็นเรื่องปกติธรรมดา และในปัจจุบันมีนักศึกษาดื่มกันอย่างแพร่หลายทั้งชายและหญิง โดยถือเป็นการสังสรรค์กันระหว่างเพื่อนฝูงและยังเป็นสื่อกลางในการเข้าสังคมใหม่ๆด้วย ดังคำกล่าวที่ว่า

“เป็นเรื่องปกติธรรมดาสำหรับวัยนี้ เหมือนเป็นการได้พบปะเพื่อนฝูง”
 “คิดว่าเป็นเรื่องธรรมดา มันก็เหมือนเป็นการสนุกสนานในรูปแบบหนึ่ง”
 “การบริโภคเป็นเรื่องปกติ เดี่ยวนี้ผู้ชายผู้หญิงก็ดื่มกันหมด”
 “เป็นเรื่องปกติทั่วไป ใครๆก็ดื่ม ผมว่าน่าจะบริโภคกันเกิน 70-80 เปอร์เซ็นต์นะ”
 “การบริโภคยังเป็นการสร้างคอนเนคชั่น (connection) ใหม่ๆด้วย”

2) ความคิดเห็นของกลุ่มเกี่ยวกับการเริ่มต้นเข้าสู่การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษามหาวิทยาลัย

กลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยที่ยังบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในปัจจุบันส่วนใหญ่มีความเห็นว่า การชักชวนจากเพื่อนถือเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญที่ทำให้เข้าสู่วงการนักดื่มหน้าใหม่ ซึ่งจะเริ่มมีการชักชวนจากเพื่อนมาตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แต่ยังคงว่ามีไม่มากนัก จะมีเฉพาะในนักเรียนชายบางกลุ่มเท่านั้น แต่ระยะที่ถือว่าเป็นการเริ่มเข้าสู่วงการนักดื่มอย่างจริงจัง จะอยู่ในช่วงที่เข้ามาเรียนในระดับมหาวิทยาลัยแล้ว เนื่องจากนักศึกษาส่วนใหญ่จะบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จึงมีการชักชวนกันไปบริโภคบ่อยครั้ง จนกลายเป็นค่านิยมว่าเมื่อเรียนในระดับมหาวิทยาลัย ก็จะสามารถดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้เป็นเรื่องปกติ ดังคำกล่าวที่ว่า

“ก็เริ่มจากเพื่อนเลย เพื่อนมันชวน ก็ไปกับมัน เริ่มตอนม.ปลาย แต่ไม่เยอะมาก จะเยอะก็ตอนเข้ามาเรียนในมหาวิทยาลัยเนี่ยแหละ ก็กินกันทั้งนั้น เพื่อนชวนไปก็ไป”

“เพื่อนชวน แต่ม.ปลายยังไม่บ่อยนัก เริ่มมาที่ตอนเรียนมหาวิทยาลัย”

“ดื่มมาตั้งแต่ม.ปลาย ดื่มกับเพื่อน แก้วแรกเพื่อนชวน แต่ตอนนั้นก็ไม่ได้ดื่มมาก ก็ตอนเข้ามามหาวิทยาลัย”

ขณะที่มีสมาชิกของกลุ่มบางส่วนให้ความเห็นว่า การบริโภคของสมาชิกในครอบครัวไม่ว่าจะเป็นพ่อ แม่ หรือพี่น้องและญาติ ก็ถือเป็นอีกจุดเริ่มต้นหนึ่งที่ทำให้นักศึกษาเข้าสู่วงการนักดื่มหน้าใหม่ได้ ดังคำกล่าวที่ว่า “เห็นผู้ใหญ่ดื่ม ก็เลยดื่มตาม” “เห็นพ่อแม่พี่น้องและญาติดื่ม ก็ดื่มตาม เราก็คิดว่าไม่น่าผิด...แต่เขาก็ไม่ได้ชวนนะ” “พ่อแม่ไม่มีใครชวน แต่เห็นเขาดื่มกันกับเพื่อน ก็อยากดื่ม” “ก็เริ่มดื่มกับพ่อ พ่อสอนให้กินก่อน พ่อสอนว่าเป็นผู้ชายดื่มให้เป็นก็ดี เอาไว้เข้าสังคม แต่ต้องรู้จักพอ” “พ่อเขาสอนเลยว่าเป็นผู้หญิงต้องกินเหล้าให้เป็น จะได้ไม่มีใครมามอมเรา”

3) ความคิดเห็นของกลุ่มเกี่ยวกับแบบแผนการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษามหาวิทยาลัย

กลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยที่ยังบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในปัจจุบันได้แสดงความคิดเห็นว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยส่วนใหญ่จะบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประมาณร้อยละ 70 - 80 โดยความถี่ของการบริโภคนั้นไม่แน่นอน บางเดือนอาจมีเพียง 1 - 2 ครั้ง บาง

เดือนอาจมีเกือบทุกสัปดาห์ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับการชักชวนของเพื่อน "เดี๋ยวนี้ตีตัมกันเยอะ เกินครึ่งชั่วโมง.. น่าจะประมาณ 70-80 เปอร์เซ็นต์" "มันก็แล้วแต่ครับ มันขึ้นอยู่กับที่ว่าเพื่อนชวนหรือเปล่า บางเดือนก็ครึ่งสองครึ่ง บางเดือนก็ทุกอาทิตย์ แล้วแต่ครับ...มันไม่แน่นอน" อายุแรกตีตัมส่วนใหญ่จะอยู่ในช่วงมัธยมศึกษาตอนปลายคือประมาณ 15 - 17 ปี ซึ่งจะเป็นการบริโภคเพียงเล็กน้อย แต่จะเริ่มตีตัมอย่างจริงจังมากขึ้นในช่วงเข้ามหาวิทยาลัยแล้ว "ถ้าถามว่าครั้งแรกเลย จะเป็นช่วงม.ปลาย แต่ตอนนั้นอยากลองมากกว่า ไร้ที่เริ่มตีตัมจริงๆก็ตอนเข้ามหาวิทยาลัย พวกกลุ่มนี้น่าจะเยอะกว่า" เหตุผลของการบริโภคครั้งแรกคืออยากทดลองตีตัม เพื่อนชักชวน และตีตัมเพื่อเข้าสังคม/งานสังสรรค์ต่างๆ "ก็อยากตีตัมเอง แก้วแรกนี่เยอะอยากรู้ว่าเป็นยังไง" "เพื่อนชวนให้กินคะ จำได้ว่ากินครั้งแรกในงานวันเกิดเพื่อน" และ "ตีตัมในงานเลี้ยงครับ เห็นเขาตีตัมกันทั้งนั้น ถ้าไม่ตีตัมก็อาจจะดูแปลก" สำหรับประเภทของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่บริโภค "ส่วนใหญ่จะบริโภคเบียร์ เหล้าปั่น ไวน์ คูลเลอร์ วิสกี้ บรั่นดี และน้ำผลไม้ผสมแอลกอฮอล์... แต่ผู้ชายจะบริโภคเบียร์ วิสกี้ และบรั่นดีมากกว่า มันแรงกว่า กินแล้วเมาตี ส่วนผู้หญิงจะชอบประเภทที่หวานกว่าเช่น เหล้าปั่น ไวน์ คูลเลอร์ และน้ำผลไม้ผสมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์" ขณะที่มึนนักศึกษาชายบางส่วนได้กล่าวว่า "เหล้าขาก็กินะครับ แต่ส่วนใหญ่จะบริโภคตอนเงินไม่มีมากกว่า มันถูกกว่าครับ" โอกาสที่บริโภคส่วนใหญ่จะบริโภคในงานเลี้ยงสังสรรค์กับเพื่อนฝูง สถานที่ที่บริโภคโดยส่วนใหญ่จะเป็นในสถานบันเทิง เช่น ผับ/บาร์/ดิสโก้เทค/ไนท์คลับ เป็นต้น สถานที่ที่ซื้อเครื่องดื่มส่วนใหญ่คือร้านค้าสะดวกซื้อและสถานบันเทิง "จะบริโภคในงานเลี้ยงสังสรรค์กับเพื่อนฝูง ชะส่วนใหญ่...ไ้ที่นั่นก็ตีตัมคนเดียวบ่อยครับ" "ส่วนใหญ่ก็จะบริโภคในสถานบันเทิงเลย" "ร้านสะดวกซื้อเนี่ยจะซื้อกันมาก เพราะมันสะดวกสุดแล้ว...แต่ถ้าไปเที่ยวกลางคืนก็ซื้อในผับเลย" สำหรับค่าใช้จ่ายของการบริโภคนั้น "แล้วแต่ครับ...ถ้าคนไหนเงินเยอะก็จ่ายเยอะ...แต่ทั่วไปเฉลี่ยแล้วน่าจะไม่เกินเดือนละพัน" และสำหรับระยะเวลาในการหาซื้อนั้น ทางกลุ่มเห็นว่า "ยังไงก็ไม่เกิน 15 นาที ถ้ามีรถส่วนตัวผมว่านาทีเดียวก็ซื้อได้นะ...ยิ่งในหอพักบางหอก็มีร้านขายข้างล่าง เดินลงมาบีบเดียวก็ซื้อได้"

สำหรับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้น ทางกลุ่มให้ความเห็นว่า "ตีตัมเพราะตามเพื่อน อยากให้เขายอมรับ อย่างเด็กที่ม.ปลายไม่ตีตัม พอเข้ามหาลัยก็จะบริโภคกันเยอะมากเลย ส่วนใหญ่เป็นเพราะเพื่อนชวน" และ "ติดเพื่อน ส่วนใหญ่จะอยากให้เพื่อนยอมรับเข้ากลุ่ม" นอกจากนี้ ทางกลุ่มยังได้กล่าวถึงปัจจัยอื่นๆด้วย ได้แก่ การบริโภคของสมาชิกในครอบครัว โฆษณา เงินที่ได้รับต่อเดือน ความสะดวกในการหาซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และปัญหาชีวิต ดังคำกล่าวที่ว่า

"อย่างถ้าพ่อแม่ หรือญาติๆตีตัมกัน มันก็ทำให้เราดูว่าเป็นสิ่งที่ปกติ เขายังกินได้เลย แล้วทำไมเรากินไม่ได้...ผมว่าครอบครัวมีส่วนเหมือนกัน"

"โฆษณาก็น่าจะมีผลบ้างนะ เห็นบ่อยๆมันก็ดูเหมือนเป็นเรื่องปกติในสังคม"

“เงินเลยครับ ถ้าไม่มีเงินซื้อ ก็คงไม่เต็ม”

“ถ้าหาซื้อสะดวก มันก็เต็มกันง่ายขึ้น แต่ถ้าหาซื้อยาก คงจะบริโภคลำบากกันมากกว่านี้ ...เดี๋ยวนี้ที่ไหนมีมาฆ่า ที่นั่นต้องมีเหล่าชายชัวร์ มันหาซื้อง่ายมาก”

“อีกปัจจัยหนึ่งคือปัญหาชีวิต พ่อแม่ทะเลาะกัน มันก็เครียด เวลากินแอลกอฮอล์ มันก็ทำให้ลืมได้บ้าง และอีกอย่าง มันจะทำให้กล้าพูด พูดให้เพื่อนฟังมันก็สบายใจดี หรืออาจเป็นปัญหาทะเลาะกับแฟน หรือเรื่องเรียนก็มีบ้าง”

4) ความคิดเห็นของกลุ่มเกี่ยวกับผลกระทบของการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษามหาวิทยาลัย

กลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยที่ยังบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในปัจจุบันได้แสดงความคิดเห็นถึงปัญหาที่ได้รับจากการบริโภคไว้หลายประการได้แก่ ปัญหาด้านสุขภาพ “ถ้าช่วงไหนเต็มเยอะ จะรู้สึกเลยว่าร่างกายมันโถมมาก” ปัญหาด้านค่าใช้จ่าย “กระทบค่าใช้จ่ายเนี่ยะ แนนอน บางเดือนต้องยอมอดก็มี” ปัญหาการมีเมามาจนไม่รู้สึกรู้ตัว “เมาแบบต้องโดนหัวปิกเลย มันไม่รู้สึกรู้ตัวเลย เพื่อนต้องหามกลับมา” ปัญหาการทะเลาะวิวาท “เคยทะเลาะกับวงอื่น ก็เขามาทวงโต๊ะผมก่อน...ก็เคยลงไม้ลงมือกันเหมือนกัน บางทีเขาเสียงดัง ก็จ้องหน้ากัน มันก็มีเรื่องกันแล้ว” และปัญหาอุบัติเหตุ “เมาแล้วขับก็มีบ้าง ไม่จริงที่จอดรถตามฝั่บคงไม่เต็มหรอก...อย่างเพื่อนของเพื่อนก็เคยเมาแล้วขับจนเกิดอุบัติเหตุจนถึงกับต้องผ่าตัดสมองเลย”

5) ความคิดเห็นของกลุ่มเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางการป้องกันการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษามหาวิทยาลัย

กลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยที่ยังบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในปัจจุบันได้ให้ข้อเสนอแนะแนวทางการป้องกันการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยไว้หลายประการ ดังนี้ ประการแรก จัดทำแผนรณรงค์ประชาสัมพันธ์การป้องกันการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ “ก็ควรใช้การรณรงค์นะ ผมว่าน่าจะช่วยให้บ้าง อย่างน้อยในช่วงที่สู่มันออกมาเยอะ มันก็สะกิดใจได้บ้าง จากเคยบริโภคทุกอาทิตย์ ก็อาจจะลดเหลือเดือนละครั้ง” ประการที่สอง ให้ข้อมูลข่าวสารโดยบอกถึงความเสี่ยงและผลกระทบต่างๆที่จะเกิดขึ้นจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ตลอดจนควรนำเสนอความจริงที่เกิดขึ้นกับผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อเป็นอุทาหรณ์ให้นักศึกษาตระหนักถึงปัญหาจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากยิ่งขึ้น “พูดผลเสียเยอะๆ และถ้าให้ดีน่าจะเอาคนที่เคยได้รับผลกระทบจากการบริโภคออกพูดให้ฟัง คนที่บริโภคก็น่าจะเชื่อตาม” ประการที่สาม ใช้ช่องทางการสื่อสารที่เหมาะสมกับนักศึกษามหาวิทยาลัย เช่น กิจกรรมบันเทิง กิจกรรมเสริมนอกหลักสูตร และ กิจกรรมนอกสถานที่ต่างๆ ในฐานะเป็นสื่อกลางในการสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อให้ดูเป็นวิชาการมากเกินไป เพราะจะทำให้นักศึกษาเกิดความรู้สึกเบื่อได้ “ใช้สื่อที่โดนๆ อย่าเอาแบบดูเป็นวิชาการมากเกินไป มันน่าเบื่อ ไม่มีใครฟังหรอก ...อาจจะจัดคอนเสิร์ตต่อต้าน

แอลกอฮอล์ หรือออกไป trip นอกสถานที่บ้าง แล้วจัดสัก section หนึ่งพูดเรื่องนี้แบบไม่เครียด หนูว่าแค่นี้ก็โอเคนะ”

ประการที่สี่ ใช้มาตรการราคาโดยการเพิ่มอัตราภาษีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้สูงขึ้นเพื่อจำกัดการเข้าถึงของกลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัย “เพิ่มราคาเลย อันนี้ work แน่! การขึ้นราคาเหล้า โดยเฉพาะกลุ่มนักศึกษาจะมีผลมากเพราะเงินเป็นปัจจัยหลักในการเลือกซื้อ” ประการที่ห้า ควรจัดสถานบันเทิงหรือร้านค้าที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้ห่างจากบริเวณมหาวิทยาลัย เพื่อทำให้นักศึกษาเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ยากขึ้น “จัด Zoning พวกสถานบันเทิงให้ไกลจากมหาลัย เอาโซนร้านเหล้าไปอยู่ในโซนเดียวกันให้หมดเลย ถ้ายังไกลขึ้น มันก็จะซีเกียจไป” ประการที่หก “ห้ามโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสื่อทุกประเภททุกช่วงเวลา ให้อัปเดตที่โฆษณาแฝงก็น่าจะห้ามด้วย” ประการที่เจ็ด พ่อแม่และสมาชิกในครอบครัวควรทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดี และควรปลูกฝังจิตสำนึกว่าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นสิ่งไม่ดีมาตั้งแต่ยังเด็ก “คนในครอบครัวนี้แหละสำคัญ พ่อแม่ต้องไม่ดื่มก่อน ลูกถึงจะไม่ดื่ม พยายามปลูกฝังจิตสำนึกตั้งแต่เด็ก น่าจะดีกว่า เพราะเดี๋ยวนี้เด็กโตเร็ว ถ้ามาบอกตอนเข้ามหาลัย ก็คิดว่าน่าจะสายไปแล้ว” ประการที่แปด ควรกำหนดอายุผู้ที่เข้าสถานบริการให้เพิ่มสูงขึ้นเป็น 25 ปีบริบูรณ์ (ปัจจุบันกฎหมายกำหนดไว้ที่ 20 ปีบริบูรณ์ตามพระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546) “อีกอย่างก็คือการเพิ่มอายุคนที่เข้าสถานบริการได้ให้สูงขึ้น อาจสัก 25 ปี น่าจะโอเคนะ” และประการสุดท้ายควรมีกฎหมายที่กำหนดการห้ามจำหน่ายและดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในที่สาธารณะ “ควรมีกฎหมายห้ามขายและห้ามบริโภคในที่สาธารณะต่างๆ ก็น่าจะช่วยให้”

6) ข้อเสนอแนะต่อข้อค้นพบจากการวิจัยเชิงปริมาณ

จากผลการวิจัยเชิงปริมาณพบว่า ตัวแปรในปัจจัยระดับบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยมีทั้งสิ้น 4 ตัวแปรได้แก่ เพศ อายุ การพักอาศัย และเจตคติที่มีต่อการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ดังนั้น กลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยที่ยังคงบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในปัจจุบันจึงได้ให้ข้อเสนอแนะต่อข้อค้นพบจากการวิจัยเชิงปริมาณถึงแนวทางการป้องกันเพิ่มเติมไว้ 2 ประการดังนี้คือ ประการแรก “การป้องกันก็ควรมุ่งเป้าไปที่กลุ่มพวกที่บริโภคมากก่อนเป็นหลัก เช่นพวกผู้ชาย พวกปี3ปี4 และพวกที่อยู่หอนอกมหาวิทยาลัย” ประการที่สอง เนื้อหาในการนำเสนอควรมุ่งเน้นไปที่การปรับเปลี่ยนเจตคติที่มีต่อการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของกลุ่มนักศึกษาให้ถูกต้อง โดยพยายามสื่อสารให้กลุ่มนักศึกษาเห็นว่าการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของตนนั้น นอกจากจะส่งผลเสียต่อตนเองแล้ว ยังส่งผลเสียต่อคนรอบข้างด้วย ซึ่งถือเป็นกลยุทธ์การสื่อสารที่ประสบความสำเร็จมาแล้วในกรณีของบุหรี่ “ต้องพยายามเปลี่ยนทัศนคติของตัวนักศึกษาว่าการบริโภคมันไม่ได้เท่านะ แถมคุณยังทำให้คนรอบข้างเดือดร้อนอีก...เอาแบบบุหรี่เลย ถ้าเราจับให้ตรงจุด คนมันก็จะเลิกได้ คนดื่มมันไม่ได้เลิกดื่ม

เพราะตัวเองห rokok แต่มันจะเลิกเพราะการตีของตัวเองมันจะกระทบถึงคนรอบข้างด้วย มันจะ work กว่า”

6.1.2 กลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยที่เคยบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แต่ปัจจุบันเลิกบริโภคแล้ว

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของกลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยที่เคยบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แต่ปัจจุบันเลิกบริโภคแล้ว มีดังนี้

1) ความคิดเห็นของกลุ่มเกี่ยวกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยในปัจจุบัน

กลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยที่เคยบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แต่ปัจจุบันเลิกบริโภคแล้วมีความเห็นว่านักศึกษามหาวิทยาลัยในปัจจุบันดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กันเป็นจำนวนมากจนดูเหมือนเป็นเรื่องปกติธรรมดา และนักศึกษาหญิงมีแนวโน้มที่จะบริโภคกันมากขึ้น ดังคำกล่าวที่ว่า

“โห ดื่มกันเยอะจนดูเป็นเป็นเรื่องปกติไปแล้ว”

“ดื่มกันเยอะมาก อย่างในเมเจอร์(สาขาวิชา)ผม แทบไม่มีใครไม่ดื่ม”

“คิดว่านักศึกษาหญิงดื่มกันเพิ่มขึ้น แต่อย่างพวกผู้ชายจะบริโภคกันเยอะมาตั้งนานแล้ว”

“ดื่มกันทั้งนั้น ผมมองว่าเป็นเรื่องปกติธรรมดาละ”

“ดื่มกันแทบทุกคน เดี่ยวนี้ผู้หญิงก็ดื่ม ดื่มดุกกันทั้งนั้น”

2) ความคิดเห็นของกลุ่มเกี่ยวกับการเริ่มต้นเข้าสู่การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษามหาวิทยาลัย

กลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยที่เคยบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แต่ปัจจุบันเลิกบริโภคแล้วส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการชักชวนจากเพื่อนเป็นสาเหตุสำคัญที่จะนำไปสู่การเริ่มต้นเข้าสู่การนักดื่มหน้าใหม่ ดังคำกล่าวที่ว่า “อย่างผมเนี่ยะ เพื่อนมันชวนให้บริโภค” “ครั้งแรกเนี่ยะ เพื่อนชวนครับ ตอนนั้นอยู่ชั้นม.5” “เพื่อนมันชวน มันบอกว่าแค่แก้วเดียวไม่เมาหรอก” นอกจากนี้กลุ่มนักศึกษาบางส่วนเห็นว่าความอยากทดลองบริโภคก็เป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่จะทำให้นักศึกษาเริ่มต้นบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ ดังคำกล่าวที่ว่า “ของผมนอยากลองดื่มเอง อยากรู้ว่ามันเป็นยังไง” “จริงๆแล้ว เกิดจากอยากลองดื่มเองมากกว่า เห็นเขาดื่มกันเราก็อยากดื่มบ้าง”

3) ความคิดเห็นของกลุ่มเกี่ยวกับแบบแผนการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษามหาวิทยาลัย

กลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยที่เคยบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แต่ปัจจุบันเลิกบริโภคแล้วมีความเห็นว่า“เดี๋ยวนี้เด็กที่บริโภคมีเยอะมาก โดยเฉพาะพวกผู้ชาย จะบริโภคกันบ่อย

กว่าผู้หญิง บางทีมันตีกันเกือบทุกวัน” อายุแรกตีส่วนใหญ่ “น่าจะตอนช่วงม.ปลายที่บริโภคครั้งแรก คิดว่าประมาณช่วงอายุ 15 – 17 ปีนะ” เหตุผลของการบริโภคครั้งแรกส่วนใหญ่คือ เพื่อนชักชวน และอยากลองตีเอง “เริ่มตีเพราะเพื่อนมันชวน” และ “ก็อยากลองดูว่ามันเป็นยังไง ไร้ที่เขายกบอกว่ามันรสนุ่มเนี่ยะ มันนุ่มยังไง” ประเภทของเครื่องตีแอลกอฮอล์ที่บริโภคเป็นประจำจะเป็นพวกเบียร์ เหล้าปั่น วิสกี้ บรั่นดี และน้ำผลไม้ผสมแอลกอฮอล์ “ที่บริโภคกันบ่อยก็พวกเบียร์ เหล้าปั่น วิสกี้ บรั่นดี และพวกน้ำผลไม้ผสมแอลกอฮอล์ ...ผู้ชายจะชอบตีพวกเบียร์ วิสกี้ และบรั่นดีมากกว่า มันแรงกว่า แต่ผู้หญิงเขาจะบริโภคพวกเหล้าปั่น และพวกน้ำผลไม้ผสมแอลกอฮอล์ มันหวานกว่า” โอกาสที่บริโภคส่วนใหญ่จะบริโภคในงานเลี้ยงสังสรรค์กับเพื่อนฝูง “ก็จะกินในงานเลี้ยงสังสรรค์กับเพื่อนจะเป็นส่วนใหญ่” สถานที่ที่บริโภคโดยส่วนใหญ่จะเป็นในสถานบันเทิง เช่น ผับ/บาร์/ดิสโก้เทค/ไนท์คลับ เป็นต้น “กินในสถานบันเทิงเลย มันหนักกว่ากินที่อื่น มันได้เดินและเจอคนอื่น ๆ ด้วย” สถานที่ที่ซื้อเครื่องตีส่วนใหญ่คือร้านค้าสะดวกซื้อ สถานบันเทิง และร้านขายของชำทั่วไป “ร้านสะดวกซื้อเนี่ยะแหละ ง่าย ที่ไหนก็มี” “อย่างเวลาไปเที่ยวกัน ก็ซื้อในผับเลย” “อย่างร้านขายของชำหน้ามหาลัยก็ซื้อบ่อย...เขาไม่เคยตรวจบัตรเลย” สำหรับค่าใช้จ่ายของการบริโภคนั้นส่วนใหญ่จะไม่เกิน 1,000 บาทต่อเดือน “ก็แล้วแต่คนนะ แต่ส่วนใหญ่จะประมาณพันหนึ่งไม่น่าเกิน ยกเว้นพวกตีหนักจริงๆอาจจะสองสามพัน” และใช้ระยะเวลาในการหาซื้อเครื่องตีแอลกอฮอล์ในบริเวณมหาวิทยาลัยและในชุมชนที่พักอาศัยไม่เกิน 15 นาที “ไม่เกิน 15 นาทีก็ซื้อได้แล้ว ถ้าแถวหอผม แค่เดินลงมาชั้นล่างก็ซื้อได้แล้ว” สำหรับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคเครื่องตีแอลกอฮอล์นั้น ทางกลุ่มส่วนใหญ่เห็นว่าน่าจะมาจากอิทธิพลของเพื่อนเป็นสำคัญ “เพื่อนแน่ๆ ถ้าเพื่อนในกลุ่มกิน เราไม่กินก็ไม่ได้” อย่างไรก็ตามสมาชิกในกลุ่มบางส่วนได้กล่าวว่า “ครอบครัวก็มีอิทธิพลเหมือนกัน เห็นเพื่อนที่เขาไม่ตีส่วนใหญ่ พ่อแม่เขาก็ไม่ตีกันทั้งนั้น”

4) ความคิดเห็นของกลุ่มเกี่ยวกับผลกระทบของการบริโภคเครื่องตีแอลกอฮอล์ของนักศึกษามหาวิทยาลัย

กลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยที่เคยบริโภคเครื่องตีแอลกอฮอล์แต่ปัจจุบันเลิกบริโภคแล้วมีความเห็นว่าปัญหาที่เกิดจากการบริโภคเครื่องตีแอลกอฮอล์มีหลายประการได้แก่ ปัญหาสุขภาพร่างกายเสื่อมโทรม “ช่วงตีร่างกายจะโทรมมาก เป็นหวัดบ่อย” ปัญหาการทำบางสิ่งที่รู้สึกเสียใจในภายหลัง “ก็มีเถียงพ่อแม่บ้าง แต่พอหายเมาแล้ว เราก็มานั่งเสียใจทีหลัง” ปัญหาเงินไม่พอ “มาแต่เลย ไม่รู้สึกตัวเลย” ปัญหาเรื่องค่าใช้จ่ายของตนเองและครอบครัว “มีบ้างที่บางเดือน ค่าใช้จ่ายไม่พอ...อย่างเพื่อนผมบางคนมันอดข้าวเพื่อเอาเงินไปกินเหล้า” ปัญหาผลการเรียนตกต่ำ “กระทบการเรียนบ้าง อย่างถ้าเย็นนี้กิน พรุ่งนี้จะไปเรียนไม่ไหว

หรือถ้าไปไหนมันก็จะเบลอูทั้งหมด” และปัญหาทะเลาะวิวาท “ก็มีทะเลาะวิวาทกับคนอื่น อย่างพวกเมาๆเนี่ยะ มันก็ชอบมาหาเรื่องที่โตะผม”

5) ความคิดเห็นของกลุ่มเกี่ยวกับเหตุผลที่เลิกบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และวิธีการในการเลิกของนักศึกษามหาวิทยาลัย

กลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยที่เคยบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แต่ปัจจุบันเลิกบริโภคแล้วมีความเห็นว่าเหตุผลสำคัญที่เลิกบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มี 3 ประการคือ ไม่อยากบริโภคเองเพราะคิดว่าเป็นสิ่งไม่ดี “รู้สึกว่ามันไม่เห็นดีเลย ก็เลยเลิกละ” ความกลัวปัญหาด้านสุขภาพ “เห็นพ่อเขาเป็นโรคตับ เลยกลัวเหมือนกันว่าจะเป็นอย่างนั้นบ้าง ก็เลยตัดสินใจเลิก” และพ่อแม่ขอร้อง “แม่ขอร้องให้เลิกครับ ก็เห็นเขาเครียดเวลาผมไปเที่ยวกลางคืน สงสารแม่ครับ” นอกจากนี้ทางกลุ่มนักศึกษาส่วนใหญ่ก็ได้กล่าวถึงวิธีการในการเลิกไว้ว่า “ต้องพยายามเลิกเที่ยวกลางคืนก่อนเลย เพราะถ้าไป มันอดไม่ได้อยู่แล้ว...แต่ถ้าจะต้องไปงานเลี้ยงจริงๆ ก็ดื่มน้ำอัดลมแทน” และ “ต้องหากิจกรรมทำหลังเลิกเรียน อย่าให้มันว่างมาก ไม่รู้จะทำอะไร เดี่ยวมันก็ชวนกันไปกินเหล้าอีก ... อย่างชวนกันไปเตะบอล พอเตะเสร็จมันก็ไม่มีแรงไปกินกันแล้ว หรือเข้าชมรมที่สนใจนี่ก็ช่วยได้” ขณะที่สมาชิกกลุ่มบางส่วนได้กล่าวเสริมว่า “สิ่งสำคัญ คือใจต้องแข็ง ถ้าไม่แข็งเลิกยากมาก สิ่งยั่วยุมันเยอะ”

6) ความคิดเห็นของกลุ่มเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางการป้องกันการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษามหาวิทยาลัย

กลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยที่เคยบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แต่ปัจจุบันเลิกบริโภคแล้วได้ให้ข้อเสนอแนะแนวทางการป้องกันการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยไว้หลายประการดังนี้ ประการแรกคือ “ต้องรณรงค์ให้เห็นถึงโทษของการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ต้องพูดเยอะๆ ลงสื่อเยอะๆ แบบเอาจริง” ประการที่สองคือ “น่าจะมีการจัดอบรมเทคนิคการเลิกบริโภค ...หรืออาจเป็นวิธีการปฏิเสธคำชักชวนให้กับพวกกลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัย เพราะบางคนอยากเลิกนะแต่เขาไม่รู้วิธีว่าจะทำยังไง” ประการที่สาม ควรมีกฎหมายห้ามมีสถานบันเทิงใกล้กับมหาวิทยาลัย เพื่อเป็นการจำกัดการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของกลุ่มนักศึกษา “ก่อนอื่นเลย ควรมีกฎหมายห้ามตั้งสถานบันเทิงใกล้กับมหาวิทยาลัย จะดีมาก” ประการที่สี่ “รัฐควรขึ้นภาษีและเพิ่มราคาเหล้าให้สูงขึ้น มันช่วยได้นะพวกนักศึกษาเนี่ยะยังไม่มีรายได้เป็นของตัวเอง ถ้าเหล้าแพง มันคงกินกันไม่บ่อย” ประการที่ห้า “ควรออกกฎหมายห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วงเทศกาลอย่างเช่น ปีใหม่ ตรุษจีน และสงกรานต์ ผมว่าอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นจากเหล้ามันจะได้ลดลง” ประการที่หก ลดจำนวนและความหนาแน่นของร้านค้าที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บริเวณหอพักนักศึกษาหรือชุมชนที่พักอาศัย “ร้านค้าที่จำหน่ายเหล้ามันเยอะมาก ควรลดลงบ้างก็ได้ เดี่ยวนี้ที่ไหนก็มีขาย อย่างแถวหอพักเนี่ยะ เพียบเลย ถ้าเจ้าของร้านตื่นเมื่อไหร่ ก็ซื้อได้เมื่อนั้น” ประการที่เจ็ด “มหาลัยควรออก

กฎหมายให้นักศึกษาตีพิมพ์ในมหาวิทยาลัย...และต้องทำอย่างเคร่งครัดนะ เพราะเดี๋ยวนี้มหาวิทยาลัยไม่ค่อยจะเข้มงวดเท่าไร ตามหอพักในมหาวิทยาลัยยังเห็นแอบกินอยู่เลย” ประการที่แปด “น่าจะเพิ่มอายุขั้นต่ำของผู้ที่จะซื้อเหล้าได้ เป็น 25 ปีบริบูรณ์ ...แต่ถ้าใครฝ่าฝืนต้องจับจริงนะ ช่วยได้แน่นอน” (จากปัจจุบันกำหนดไว้ที่ 20 ปีบริบูรณ์ตามกฎหมายพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551) และประการสุดท้ายควรมีกฎหมายกำหนดวันและเวลาในการขาย “อาจจะจำกัดวันและเวลาในการขาย อย่างเช่นวันศุกร์และวันเสาร์จะมีคนไปบริโภคกันเยอะ ถ้าออกมาตรการนี้มาก็คงจะช่วยได้บ้าง”

7) ข้อเสนอแนะต่อข้อค้นพบจากการวิจัยเชิงปริมาณ

สำหรับข้อเสนอแนะต่อตัวแปรในปัจจัยระดับบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยทั้ง 4 ตัวแปรได้แก่ เพศ อายุ การพักอาศัย และเจตคติที่มีต่อการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้น กลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยที่เคยบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แต่ปัจจุบันเลิกบริโภคแล้วได้ให้ข้อเสนอแนะถึงแนวทางการป้องกันเพิ่มเติมไว้ 3 ประการดังนี้คือ ประการแรก “ควรมีการจัดอบรมให้นักศึกษาที่ดื่มมาก เช่น นักศึกษาชาย นักศึกษาชั้นปีสูงๆ และนักศึกษาที่อยู่หอพักนอกมหาวิทยาลัย ให้มีความเชื่อมั่นในตนเองที่จะเลิกบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพราะบางคนกลัวไม่มีเพื่อนคบเลยไม่มั่นใจที่จะเลิก” ประการที่สอง “ควรเน้นถึงผลเสียของการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มันจะส่งผลต่อทั้งตัวเองและคนอื่นด้วย โดยเฉพาะคนที่เขารักอย่างพ่อแม่เนี่ยะ มันจะโดนมาก มันจะช่วยเปลี่ยนทัศนคติของเขาได้” และประการสุดท้าย “กลุ่มเพื่อนพวกที่ไม่ดื่มควรจะรวมตัวกันเป็นชมรมหรือเป็นกลุ่มจัดกิจกรรมต่างๆ ขึ้นมา อย่างเช่น งานกีฬาต่อต้านแอลกอฮอล์ สืบดาห์ต่อต้านแอลกอฮอล์ หรืออาจจัดประกวดแผนรณรงค์...โดยชวนคนที่ดื่มให้เข้ามาร่วมกิจกรรมด้วย ก็น่าจะช่วยให้คนที่บริโภคตระหนักเรื่องนี้มากขึ้น”

6.1.3 กลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยที่ไม่เคยบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของกลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยที่ไม่เคยบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีดังนี้

1) ความคิดเห็นของกลุ่มเกี่ยวกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยในปัจจุบัน

กลุ่มนักศึกษาที่ไม่เคยบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีความเห็นว่านักศึกษามหาวิทยาลัยในปัจจุบันมีการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กันอย่างแพร่หลาย ทั้งนักศึกษาชายและนักศึกษานหญิง ทั้งนี้เนื่องมาจากเป็นช่วงวัยที่ติดเพื่อน ชอบเข้าสังคม รู้สึกว่าตนเองเป็นผู้ใหญ่ และการเรียนในระดับมหาวิทยาลัยนั้นค่อนข้างมีอิสระสูง มีกิจกรรมพบปะสังสรรค์บ่อยมากขึ้น จึงมีโอกาสที่จะเข้าไปเกี่ยวข้องกับบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ง่าย ดังคำกล่าวที่ว่า

“ดื่มกันเยอะมากๆ สังคมตอนนี้ เด็กมหาวิทยาลัยชอบติดเพื่อน ชอบสังสรรค์กันบ่อย”

“ชีวิตในมหาวิทยาลัย เพื่อนมีบทบาทมาก”

“เด็กวัยรุ่นส่วนใหญ่ในช่วงนี้คิดว่า ถ้าเพื่อนกิน เราก็จะกินด้วย เพื่อนกิน เราก็กินบ้าง เดียวมันจะดูแปลกแยก”

“อย่างเพื่อนหนูไม่เคยคิดจะกินมาก่อนเลย แต่พอเข้ามาหาชัย เพื่อนเขากิน เขาก็เลยต้องกินตาม”

“พอเข้ามาหาชัย เขาก็จะรู้สึกว่ารสนิยมภาวะแล้ว เขาก็ดื่มกันเยอะ”

2) ความคิดเห็นของกลุ่มเกี่ยวกับเหตุผลที่ไม่บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กลุ่มนักศึกษาที่ไม่เคยบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ส่วนใหญ่ให้เหตุผลที่ไม่บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ว่า “ไม่ดื่มเพราะรู้สึกว่ามันไม่ดี จึงไม่อยากดื่มเอง” “ไม่อยากดื่มเอง เพราะดื่มแล้วมันไม่ดี มันส่งผลเสียทั้งต่อตัวเองและสังคม อย่างที่เราเห็นข่าวกันอยู่ทุกวัน” “ไม่อยากดื่มเพราะมันไม่เห็นมีอะไรดีเลย มีแต่ทำลายสุขภาพ” ขณะที่เมื่อนักศึกษาบางส่วนให้เหตุผลว่าเนื่องจากครอบครัวไม่ให้บริโภค “พ่อแม่ไม่ให้ดื่ม พ่อบอกเลยว่าห้ามดื่มเหล้า ห้ามสูบบุหรี่ ห้ามไปเที่ยวผับ ถ้าจะไปบอกพ่อ เดียวพ่อไปด้วย” และกลัวการถูกมองจากคนในสังคมว่าเป็นคนไม่ดี “ไม่กิน เพราะไม่เห็นดีเลย กินแล้วคนอื่นเขาจะมองเราอย่างไร อาจมองว่าเป็นไอ้ขี้เหล้าหรือเป็นคนไม่ดีก็ได้”

3) ความคิดเห็นของกลุ่มเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางการป้องกันการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษามหาวิทยาลัย

กลุ่มนักศึกษาที่ไม่เคยบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้ข้อเสนอแนะแนวทางการป้องกันการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยไว้หลายประการดังนี้ ประการแรก ครอบครัวควรปลูกฝังค่านิยมที่ดีให้กับบุตรหลานตั้งแต่ยังเด็ก โดยทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดี และอบรมสั่งสอนว่าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นสิ่งที่ไม่ดี ควรหลีกเลี่ยง “เด็กมีพื้นฐานมาจากครอบครัว ถูกปลูกฝังมาอย่างไร มันก็จะเป็นอย่างนั้น มันขึ้นกับพื้นฐานครอบครัว ... ดังนั้นครอบครัวจึงควรเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เด็ก ควรอบรมสั่งสอนว่าอะไรควรอะไรไม่ควร ถ้าจะให้เด็กคิดได้เอง โดยที่ไม่มีใครมาสอน เป็นไปได้ยากมาก” ประการที่สอง “มหาวิทยาลัยควรมีกฎระเบียบที่เข้มงวด และควรเข้ามาดูแลในมหาลัยและบริเวณโดยรอบอย่างจริงจัง มันไม่ยากเลยถ้าในมหาลัยไม่มี แต่ข้างนอกยังมีเหล้าขายอยู่ มหาลัยมีรั้วก็จริง แต่เป็นรั้วที่หละหลวมมาก” ประการที่สาม “ควรณรงค์ป้องกันการบริโภคให้มาก และไม่ใช่เด็กทำกันเองอย่างเดียว ครูอาจารย์ควรเอาด้วย ด้วยการพยายามสอดแทรกถึงพิษภัยอันตรายของเหล้า พูดบ่อยๆ คิดว่าน่าจะช่วยได้...และควรใช้สื่อที่มันไม่น่าเบื่อ อย่างเช่น การจัดกิจกรรมบันเทิง หรือการไปจัดกิจกรรมนอกสถานที่ ทำให้มันดูสนุก” ประการที่สี่ “ควรมีกฎหมายควบคุมเรื่องนี้โดยตรง และที่สำคัญต้องบังคับใช้ได้จริง ออกกฎหมายมา แล้วยังหาซื้อดื่มกันได้ แล้วจะออกกฎหมายไปทำไม” ประการที่ห้า เพิ่มบทลงโทษทางกฎหมายให้มีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น “ปรับให้หนักๆเลย เมืองไทยกฎหมายอ่อน ปรับทำไมแค่

500 ควรเพิ่มบทลงโทษให้มันแรงกว่านี้ โดยเฉพาะพวกร้านค้าที่จำหน่ายเหล้าให้กับเด็กและเยาวชน หรือพวกเมาแล้วขับเนี่ยะ จะได้ไม่กล้าทำผิด กฎหมายบ้านเราหย่อนยานมาก"

4) ข้อเสนอแนะต่อข้อค้นพบจากการวิจัยเชิงปริมาณ

สำหรับข้อเสนอแนะต่อตัวแปรในปัจจุบันระดับบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยทั้ง 4 ตัวแปรได้แก่ เพศ อายุ การพักอาศัย และเจตคติที่มีต่อการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้น กลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยที่ไม่เคยบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ให้ข้อเสนอแนะแนวทางการป้องกันเพิ่มเติมไว้ดังนี้คือ ประการแรก ในการจัดโปรแกรมการอบรมหรือการรณรงค์ประชาสัมพันธ์นั้น ควรมุ่งเน้นที่จะสื่อสารไปยังกลุ่มนักศึกษาที่มีการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่าได้แก่ กลุ่มนักศึกษาเพศชาย กลุ่มนักศึกษาที่มีอายุมากกว่า เช่น นักศึกษาในชั้นปีที่ 3 - 4 และกลุ่มที่พักอาศัยในหอพักนอกมหาวิทยาลัย เป็นต้น "กลุ่มพวกผู้ชาย... พวกอยู่หอนอก... และพวกรุ่นพี่ปี 3 ปี 4 ดื่มนกันเยอะ ถ้ายังงี้ก็ต้องเอาพวกนี้แหละเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักที่ต้องรีบป้องกันก่อนกลุ่มอื่นๆ" ประการที่สอง ควรมีการจัดอบรมและให้คำแนะนำทักษะการปฏิเสธและทักษะการป้องกันตนเองแก่นักศึกษาเพิ่มมากขึ้น "ควรจัดฝึกอบรมทักษะการป้องกันตนเองหรือการทำอย่างไรที่จะให้รู้จักการปฏิเสธคำเชิญชวน เหมือนแคมเปญ Just Say No! ในสมัยก่อน" ประการที่สาม "ใช้สื่อรณรงค์ป้องกันการบริโภคให้ทั่ว โดยมุ่งเน้นให้เปลี่ยนทัศนคติและค่านิยมว่าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มันไม่ได้เท่อย่างที่คิด ทำไงให้คนที่ไม่ดื่มก็เท่ได้...นอกจากนี้ควรนำเสนอให้เห็นผลเสียที่จะเกิดกับตัวเองและสังคมรอบข้าง เอาแบบนุหรีเลยยั้งดีที่เอาภาพคนเป็นโรคไปปิดที่ของนุหรี เราก็ควรเอาภาพคนที่ได้รับผลเสียจากการบริโภคไปปิดที่ข้างขวดบ้างคงจะดี คนจะได้กลัว" นอกจากนี้ มีสมาชิกของกลุ่มบางส่วนได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมถึงการป้องกันในระดับอื่นๆด้วย โดยเห็นว่าการแก้ไขปัญหาเรื่องนี้ต้องอาศัยความร่วมมือจากสังคมทุกระดับ ดังคำกล่าวที่ว่า "ผมว่าเรื่องนี้ ระดับอื่นๆต้องช่วยกัน ถ้าจะให้ นักศึกษาคิดเองคงยาก ครอบครัว และเพื่อนต้องช่วยด้วย มหาวิทยาลัยก็ต้องเอาด้วย อาจารย์ต้องช่วยพูดเรื่องนี้บ่อยๆ" "ผู้นำชุมชนเนี่ยะถ้าเขาจริง ก็ทำได้ แต่ไม่เห็นจะทำกันเลย" "ในส่วนของกฎหมายที่ภาครัฐออกมา ก็ต้องเด็ดขาดกว่านี้" "คงต้องช่วยกันทุกฝ่าย อย่าเอาแต่พูดอย่างเดียวแล้วไม่ทำ มันก็ไม่มีประโยชน์อะไร"

6.2 ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกและผลการสนทนากลุ่มย่อยในระดับระหว่างบุคคล

6.2.1 ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกระดับครอบครัว

ในระดับครอบครัว ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับตัวแทนครอบครัว 3 ประเภทได้แก่ ตัวแทนครอบครัวของนักศึกษามหาวิทยาลัยที่ยังบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในปัจจุบัน ตัวแทนครอบครัวของนักศึกษามหาวิทยาลัยที่เคยบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แต่ปัจจุบันเลิกบริโภคแล้ว และตัวแทนครอบครัวของนักศึกษามหาวิทยาลัยที่ไม่เคยบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

โดยแต่ละประเภทจะมีจำนวนประเภทละ 3 ครอบครัวยุติ ผู้วิจัยได้เลือกตัวแทนครอบครัวของกรณีตัวอย่างที่ได้ตอบแบบสอบถามในการวิจัยเชิงปริมาณไว้แล้ว โดยในแต่ละกลุ่มจะพิจารณาคัดเลือกตัวแทนครอบครัวของนักศึกษาที่มีความใกล้ชิดกับนักศึกษาซึ่งอาจเป็นบิดา มารดา หรือญาติสนิท และที่สำคัญคือความสมัครใจ โดยผู้วิจัยจะคัดเลือกตัวแทนครอบครัวของนักศึกษาที่สมัครใจและยินดีที่จะให้สัมภาษณ์เชิงลึกเท่านั้น เพื่อให้ข้อมูลที่ได้รับสะท้อนภาพความเป็นจริงได้อย่างสมบูรณ์

6.2.1.1 ตัวแทนครอบครัวของนักศึกษามหาวิทยาลัยที่ยังบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในปัจจุบัน

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของตัวแทนครอบครัวของนักศึกษามหาวิทยาลัยที่ยังบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในปัจจุบัน มีดังนี้

1) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยในปัจจุบัน

ตัวแทนครอบครัวของนักศึกษามหาวิทยาลัยที่ยังบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในปัจจุบันมีความเห็นว่านักศึกษามหาวิทยาลัยในปัจจุบันมีการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กันอย่างแพร่หลาย ดังคำกล่าวที่ว่า “เด็กมหาลัยสมัยนี้ดื่มกันเยอะ เห็นแถวหน้ามหาลัยเนี่ยะ ร้านเหล้าเปิดกันเป็นดอกเห็ดเลย” “นักศึกษามหาวิทยาลัยดื่มกันเยอะ เพราะติดเพื่อน แล้วชีวิตในมหาลัยมันก็อิสระมาก เด็กก็อาจจะบริโภคเยอะ” “ดื่มกันเยอะ อย่างที่เห็นกันอยู่ในข่าว ตามพวกผับเนี่ยะ เด็กมหาลัยทั้งนั้น”

2) ผลกระทบที่ครอบครัวได้รับจากการที่บุตรหลานบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ตัวแทนครอบครัวของนักศึกษามหาวิทยาลัยที่ยังบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในปัจจุบันมีความเห็นว่าผลกระทบที่ครอบครัวได้รับจากการที่บุตรหลานดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีหลายประการได้แก่ ปัญหาการทะเลาะวิวาทและการใช้ความรุนแรงทั้งกับบุคคลอื่นและบุคคลในครอบครัว “ไอ้ที่มีเรื่องกับเด็กคนอื่นที่ไปเที่ยวกันก็มีบ้าง แต่ไม่บ่อย” “มีเหมือนกันที่เมามากก็มาหาเรื่องน้อง ชอบชวนทะเลาะกับแม่ แต่กับพ่อนี้เขาไม่กล้า” ปัญหาเรื่องค่าใช้จ่าย “อย่างให้ไปแต่ละเดือน ไม่เคยพอเลย ต้องมาขอตลอด สงสัยจะเอาเงินไปกินเหล้าซะหมด...ถ้ามาขอบ่อยๆ เราก็แยะเหมือนกัน” ปัญหาเรื่องอุบัติเหตุ “เคยมีอยู่ครั้งหนึ่งเขาไปเที่ยวกับเพื่อน เพื่อนเป็นคนขับ แล้วเพื่อนคงจะบริโภค ขับไปเสยกะกลางเขาซะอย่างจั้น โชคดีนะที่ไม่เป็นอะไรมา ... ตั้งแต่นั้นมาก็ไม่ให้เขาไปเที่ยวกลางคืนกับเพื่อนอีกเลย ถ้าจะบริโภคต้องดื่มที่บ้าน” และปัญหาด้านสุขภาพจิตของสมาชิกในครอบครัว “ทุกครั้งที่เขาไปเที่ยวกลางคืนจะห่วงเขามาก บางทีกลับมาตีหนึ่งตีสองเราก็หลับไม่ลง คนเป็นแม่นะ สุขภาพจิตเราก็แย่นะ พอได้ยินเสียงประตู ก็คอยยังชั่ว ...ถ้าบ้านไหนมีคนดื่มเหล้า คนในบ้านก็แย่นะ”

3) สาเหตุที่บุตรหลานตี๋มเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์

ตัวแทนครอบครัวของนักศึกษามหาวิทยาลัยที่ยังบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในปัจจุบันมีความเห็นว่าสาเหตุสำคัญที่บุตรหลานของตนบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้แก่การคบเพื่อนที่บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ “ก็พวกเพื่อนที่บริโภคนี้แหละ ที่ชอบชวนกันไปเที่ยว” ความอยากทดลอง “อาจเป็นเพราะด้วยวัยเขาด้วย ที่อยากรู้อยากลองว่าเหล้ามันเป็นอย่างไง” ครอบครัวสอนให้บริโภค “ผมก็เคยสอนเขาให้บริโภคนะ แต่ให้รู้จักว่าแค่นั้นพอ อย่านอกไปจนเมา แอ่ อย่างนี้ไม่เอา ก็คอยเตือนเขาตลอด...ผมว่าผู้ชายมันจำเป็นนะ สังคมผู้ชายมันตี๋มนะ ถ้าลูกเราตี๋มไม่เป็นมันก็ทำงานกับเขาลำบาก” และปัญหาชีวิต “ไอ้ที่บริโภคจากแฟนทิ้ง หรือที่บ้านมีปัญหา พ่อแม่หย่ากัน พ่อแม่ทะเลาะกัน ก็มีนะ อย่างลูกของเพื่อนก็มี เด็กมันเครียดนะ”

4) ครอบครัวมีส่วนทำให้บุตรหลานบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือไม่อย่างไร

ตัวแทนครอบครัวของนักศึกษามหาวิทยาลัยที่ยังบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในปัจจุบันมีความเห็นว่า ครอบครัวมีส่วนทำให้บุตรหลานบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยครอบครัวที่มีพ่อแม่ หรือพี่น้องและญาติบริโภค ลูกก็มักจะบริโภคตามไปด้วย เนื่องจากเห็นว่าการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นเรื่องธรรมดาไม่ใช่สิ่งผิด ดังคำกล่าวที่ว่า “ครอบครัวเนี่ยะมีส่วนมาก ถ้าพ่อแม่ตี๋ม ลูกจะไปไหนล่ะ ก็คงต้องตี๋มตามไปด้วย” “คิดว่ามีส่วนเหมือนกัน แต่ผมว่าเราต้องคอยเตือน ถ้าเขาตี๋มมากเกินไป ก็ต้องคุยกัน สำหรับผม ผมว่าตี๋มได้นะ แต่ต้องรู้จักพอและไม่ไปทำให้คนอื่นเขาเดือดร้อน” และ “มีส่วนนะ แต่ทำไม่ได้ เด็กสมัยนี้ยิ่งห้ามก็เหมือนยิ่งยุ เราไปห้ามเขาเนี่ยะ ถ้าคนในบ้านยังกินอยู่ เขาก็คงไม่เชื่อ”

5) ครอบครัวควรมีแนวทางอย่างไรในการป้องกันนักศึกษามหาวิทยาลัยจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ตัวแทนครอบครัวของนักศึกษามหาวิทยาลัยที่ยังบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในปัจจุบันมีความเห็นว่า “พ่อแม่ต้องทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีให้ลูก ไม่ใช่เราตี๋มแบบไม่มีสติ แล้วจะไปบอกให้ลูกไม่ตี๋ม เขาคงไม่ฟัง” “ครอบครัวต้องใกล้ชิดกับเด็ก คอยอบรมสั่งสอน ปลูกฝังว่าจะไรควรอะไรไม่ควร ต้องดูไปถึงเพื่อนของเขาด้วยนะ ให้เขาเลือกคบเพื่อนที่ดี คบเพื่อนเรียน เด็กเขาก็จะมีภูมิคุ้มกันที่ดี” และ “ก่อนอื่นคิดว่า พ่อแม่ต้องไม่ตี๋มก่อน หรือถ้าตี๋มก็ต้องรู้ลิมิตไม่ใช่ตี๋มจนเมามาให้ลูกเห็น ผมว่าพ่อแม่คงต้องสอนด้วย ไม่ใช่รักอย่างเดียว ลูกอยากทำอะไรก็ปล่อยให้แบบนี้ไม่ได้”

6) ข้อเสนอแนะต่อข้อค้นพบจากการวิจัยเชิงปริมาณ

จากผลการวิจัยเชิงปริมาณพบว่า ตัวแปรในปัจจัยระดับระหว่างบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยคือ การบริโภคของเพื่อนสนิท กล่าวคือหากนักศึกษามีจำนวนเพื่อนสนิทที่บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่า ก็มีแนวโน้มที่จะ

บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากขึ้นตามไปด้วย ขณะเดียวกัน หากนักศึกษามีจำนวนเพื่อนสนิทที่บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์น้อยกว่า ก็มีแนวโน้มที่จะบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ลดลง ด้วยเหตุนี้ ตัวแทนครอบครัวของนักศึกษามหาวิทยาลัยที่ยังบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในปัจจุบัน จึงให้ข้อเสนอแนะแนวทางการป้องกันการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเพิ่มเติม โดยเน้นไปที่บทบาทของผู้ปกครอง ซึ่งรวมถึงพ่อแม่ พี่น้องและญาติที่จะต้องคอยดูแลเรื่องการคบเพื่อนของบุตรหลานของตนด้วย ดังคำกล่าวที่ว่า “ผมว่าผู้ปกครองของเด็กซึ่งไม่ว่าจะเป็นพ่อแม่หรือญาติพี่น้องจะต้องเข้าไปดูแลเรื่องการคบเพื่อนของบุตรหลานของตนด้วย พยายามให้เขาคบเพื่อนที่ไม่ดื่ม หรือถ้าเสี่ยงไม่ได้จริงๆ ก็อย่าให้ไปคบพวกที่ดื่มแล้วชอบเกเร ชอบหาเรื่องคนอื่น แบบนี้ไม่ควรคบ เพราะเวลาไปมีเรื่องมีราว ลูกเราจะพลอยโดนไปด้วย”

6.2.1.2 ตัวแทนครอบครัวของนักศึกษามหาวิทยาลัยที่เคยบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แต่ปัจจุบันเลิกบริโภคแล้ว

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของตัวแทนครอบครัวของนักศึกษามหาวิทยาลัยที่เคยบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แต่ปัจจุบันเลิกบริโภคแล้ว มีดังนี้

1) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยในปัจจุบัน

ตัวแทนครอบครัวของนักศึกษามหาวิทยาลัยที่เคยบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แต่ปัจจุบันเลิกบริโภคแล้วมีความคิดเห็นว่าเป็น “ดื่มกันเยอะจนเป็นแฟชั่น” “เด็กวัยนี้ เท่เยือกเกือบทุกอาทิตย์ ดื่มกันมาก ... โดยเฉพาะพวกเด็กต่างจังหวัดที่เข้ามาเรียนในกรุงเทพฯ น่าจะบริโภคกันค่อนข้างเยอะ เพราะมันอิสระ ไม่มีใครว่า” “วัยนักศึกษาเดี๋ยวนี้ ชอบคึกคะนอง พอเมาแล้วก็ชอบเล่นเพลงๆ อย่างที่เห็นกันในข่าว ไล่ที่รับน้องกันแรงๆ นี่ก็วัยนี้ทั้งนั้น”

2) ผลกระทบที่ครอบครัวได้รับเมื่อตอนที่บุตรหลานยังคงบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และเมื่อตอนที่บุตรหลานเลิกบริโภคแล้ว ครอบครัวมีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร

ตัวแทนครอบครัวของนักศึกษามหาวิทยาลัยที่เคยบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แต่ปัจจุบันเลิกบริโภคแล้วยอมรับว่าเมื่อตอนที่บุตรหลานของตนยังคงบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้นเกิดปัญหาขึ้นหลายประการได้แก่ ปัญหาการทะเลาะวิวาทภายในครอบครัว “ตอนที่เขาดื่มบ่อยๆ ก็ทะเลาะกันตลอด พุดกันไม่ถึงสองคำก็ทะเลาะกันแล้ว” ปัญหาด้านผลการเรียนของนักศึกษาตกต่ำ “ยอมรับว่าตอนนั้นเขาก็บ่นว่าเกรดตกลงเยอะ ผมก็เตือนเขาเนาะว่า เฮ้ย! อย่างนี้ไม่ได้แล้ว” ปัญหาด้านค่าใช้จ่าย “มีอีกอย่างคือเรื่องค่าใช้จ่าย ชอบมาขอเรื่อย ไม่รู้เอาเงินไปทำอะไรหมด” ปัญหาสุขภาพ “พอตื่นมาก็บ่นปวดหัวประจำ ... และช่วงที่บริโภคบ่อยๆ ก็ดูแทบไม่ได้เลย โทรมมาก” และปัญหาด้านสุขภาพจิตของคนในครอบครัว “คนในบ้านก็เครียดกันทั้งนั้น ก็ห่วงเขาตลอด กลัวว่าจะไปมีเรื่องมีราวกับใครเค้า และก็ห่วงเรื่องอุบัติเหตุด้วย”

ขณะที่ เมื่อบุตรหลานเลิกบริโภคหรือลดการบริโภคลง ตัวแทนครอบครัวของ นักศึกษายอมรับว่าครอบครัวมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ปัญหาต่างๆที่เคยเกิดขึ้นกลับ ลดลง และที่เห็นได้ชัดเจนนคือครอบครัวมีความสุขมากขึ้น ดังคำกล่าวที่ว่า “พอเขาเลิกได้ก็ดีใจมาก ใช้ปัญหาต่างๆในบ้านมันก็ลดลง” “ไม่จำเป็นต้องรอเขาให้เลิกเลยหรอก แค่เขาก็กินลดลง ครอบครัวก็มีความสุขขึ้นเยอะ” “ยอมรับว่าดีขึ้นเยอะ เกรตเขาก็รู้สึกว่าจะดีขึ้นด้วย เราก็คดีใจ”

3) ครอบครัวมีส่วนช่วยให้บุตรหลานสามารถเลิกบริโภคเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์หรือไม่ อย่างไร

ตัวแทนครอบครัวของนักศึกษามหาวิทยาลัยที่เคยบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แต่ ปัจจุบันเลิกบริโภคแล้วยอมรับว่า ครอบครัวมีส่วนสำคัญที่จะทำให้บุตรหลานเลิกบริโภคเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ โดยพยายามให้กำลังใจและบอกว่าเป็นสิ่งที่ไม่ควรทำ โดยมีคำกล่าวที่ว่า “ผมว่ามีส่วนมาก เราเลี้ยงเขามา เราพูดอะไรเขาก็ฟังบ้าง ผมบอกเข่าว่ามันไม่ดี ดื่มให้มัน น้อยลงหน่อย ถ้าจะให้ดีเลยคือเลิกเถอะ” “มีส่วนช่วยมาก เพราะเขาเห็นผมป่วยใจ เขาเจอของจริง เลย เขาก็เลยเลิกได้” “ขอร้องเข่าว่าถ้าไม่อยากจะแม่เสียใจ เลิกบริโภคเถอะ เขาก็ค่อยๆลดลงนะ ตอนนี่ก็ไม่ดื่มแล้ว แต่กลัวเหมือนกันว่าในอนาคต พอทำงานแล้วเขาจะกลับไปบริโภคอีก”

4) ครอบครัวควรมีแนวทางอย่างไรในการป้องกันนักศึกษามหาวิทยาลัย จากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ตัวแทนครอบครัวของนักศึกษามหาวิทยาลัยที่เคยบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แต่ ปัจจุบันเลิกบริโภคแล้วให้ความเห็นว่า “พ่อแม่ควรทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีให้ลูกเห็นและจะต้อง ดูแลลูกอย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะในช่วงวัยรุ่น พ่อแม่จะต้องเป็นเหมือนเพื่อนของเขาคนหนึ่งให้ได้ เวลามีปัญหาเขาก็จะกล้าเข้ามาปรึกษา” นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงบทบาทของสถาบันการศึกษา ด้วยว่า “ทางมหาลัยก็ต้องช่วยเราอีกแรงหนึ่งด้วย ครูอาจารย์ต้องคอยอบรมสั่งสอนและดูแล นักศึกษาอย่างใกล้ชิด เพราะเดี๋ยวนี้เด็กอยู่มหาลัยมากกว่าบ้านซะอีก”

5) ข้อเสนอแนะต่อข้อค้นพบจากการวิจัยเชิงปริมาณ

ผลการวิจัยเชิงปริมาณที่พบว่า ตัวแปรในปัจจัยระดับระหว่างบุคคลที่มีอิทธิพล ต่อการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยคือ การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ของเพื่อนสนิทนั้น ตัวแทนครอบครัวของนักศึกษามหาวิทยาลัยที่เคยบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แต่ปัจจุบันเลิกบริโภคแล้วได้ให้ข้อเสนอแนะแนวทางการป้องกันการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเพิ่มเติมไว้ว่า “การคบเพื่อนเนี่ยะสำคัญ ถ้าเพื่อนดีมันชวนกันไปทำสิ่งที่ดีๆ แต่ถ้าคบเพื่อนไม่ดี ก็ชวนกันไปกินเหล้าเมายา” นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงบทบาทของสมาชิก ทุกคนในครอบครัวที่จะต้องทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีด้วย ดังคำกล่าวที่ว่า “สมาชิกทุกคนใน ครอบครัว จริงๆแล้วรวมไปถึงพี่น้องและญาติที่อยู่คนละบ้านด้วยซ้ำ ที่จะต้องทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดี ไม่ใช่ปีใหม่ที่ สงกรานต์ที่ก็ตั้งวง”

6.2.1.3 ตัวแทนครอบครัวของนักศึกษามหาวิทยาลัยที่ไม่เคยบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของตัวแทนครอบครัวของนักศึกษามหาวิทยาลัยที่ไม่เคยบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีดังนี้

1) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยในปัจจุบัน

ตัวแทนครอบครัวของนักศึกษามหาวิทยาลัยที่ไม่เคยบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีความเห็นว่าการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยในปัจจุบันมีเพิ่มสูงขึ้นอย่างมากเนื่องจากสภาพสังคมไทยในปัจจุบันมีสิ่งยั่วยุและมอมเมาเยาวชนให้หลงผิดอย่างแพร่หลาย ประกอบกับเยาวชนไทยในปัจจุบันไม่ค่อยเข้าวัด จึงทำให้ห่างไกลจากหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ดังคำกล่าวที่ว่า

“เด็กมหาวิทยาลัยยุคนี้ ดื่มกันเยอะ จนกลายเป็นค่านิยมที่ผิดๆไปแล้ว”

“ดื่มออกหน้าออกตากันมากกว่าแต่ก่อน ...เดี๋ยวนี้สิ่งมอมเมาเยาวชนมันเยอะ ใครมีลูกเนี่ยะ ต้องดูแลให้ดีนะสมัยนี้”

“ก็กินเยอะนะ เท่าที่เห็น สงสารพ่อแม่พวกเขาจริงๆ พ่อแม่ให้เงินไปเรียน แต่กลับเอามากินเหล้า ...เด็กสมัยนี้เขาไม่ค่อยได้ไปวัด อะไรควรอะไรไม่ควรเนี่ยะ แยกไม่ออก”

2) ครอบครัวมีส่วนช่วยให้บุตรหลานไม่บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือไม่ อย่างไร

ตัวแทนครอบครัวของนักศึกษามหาวิทยาลัยที่ไม่เคยบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ยอมรับตรงกันว่าครอบครัวโดยเฉพาะพ่อแม่มีส่วนสำคัญที่ทำให้บุตรหลานไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และยาเสพติดอื่นๆ โดยใช้วิธีการอบรมสั่งสอนและปลูกฝังจิตสำนึกให้แก่บุตรหลานตั้งแต่ยังเด็ก ว่าการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นสิ่งที่ไม่ดี ไม่สมควรกระทำ เพราะนอกจากจะทำให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพของตนเองแล้ว ยังทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน และทำให้พ่อแม่เสียใจด้วย ดังคำกล่าวที่ว่า “พ่อแม่มีส่วนสำคัญมาก เราต้องสอนเขาตั้งแต่ยังเด็กเลยว่า ใ้การบริโภคเหล้าเนี่ยะ มันไม่ดีนะ ไม่เห็นมีอะไรดีเลย” “บอกเขาเสมอตั้งแต่ยังเด็กเลยว่า การบริโภคเหล้ามันผิดศีล 5 อย่าดื่ม ถ้าดื่มพ่อแม่จะเสียใจมาก” “คิดว่าสำคัญที่สุดคือครอบครัวเลย ผมสอนเขาเสมอว่าอย่าไปยุ่งกับเหล้า บุหรี่ หรือยาเสพติดอื่นๆ เพราะมันจะทำลายอนาคตของเรา”

3) ครอบครัวควรมีแนวทางอย่างไรในการป้องกันนักศึกษามหาวิทยาลัยจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ตัวแทนครอบครัวของนักศึกษามหาวิทยาลัยที่ไม่เคยบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ให้ข้อเสนอแนะแนวทางการป้องกันมิให้นักศึกษาเข้าไปเกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หลายประการดังนี้ ประการแรก สมาชิกในครอบครัว ไม่ว่าจะ เป็นพ่อแม่พี่น้องและ

ญาติต้องทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีให้ลูกหลานเห็นเป็นแบบอย่าง และต้องอบรมสั่งสอนบุตรหลาน เสมอว่าการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นสิ่งที่ไม่ดี “ก่อนอื่นพ่อแม่ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ ลูก คอยอบรมสั่งสอนและปลูกฝังลูกตั้งแต่วัยเด็ก” ประการที่สอง ควรส่งเสริมความสัมพันธ์อันดี ภายในครอบครัว ให้สมาชิกในครอบครัวได้ใกล้ชิดและทำกิจกรรมร่วมกันอยู่เสมอ “ควรส่งเสริมให้ สมาชิกในครอบครัวได้ทำกิจกรรมร่วมกัน เป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีให้เกิดขึ้นภายใน ครอบครัว ...มีอะไร เด็กเขาก็จะกล้าบอกเรา ไม่ใช่ไปคุยกับเพื่อน” ประการที่สาม ควรมีการจัด อบรมผู้นำครอบครัวให้ตระหนักถึงปัญหาของการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ตลอดจนจัด โปรแกรมการให้การศึกษาแก่ผู้นำครอบครัวให้เห็นถึงโทษและพิษภัยของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ “น่าจะมีการจัดอบรมผู้นำครอบครัว ให้รู้ว่าการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มันส่งผลเสียยังไง มัน มีโทษยังไง เขาจะได้ตระหนักมากขึ้น” และประการสุดท้าย ครอบครัวควรมีกฎห้ามบริโภค เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ภายในบ้าน เพื่อให้ผู้ใหญ่ภายในบ้านไม่นำเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มาดื่มให้ บุตรหลานเห็น “ครอบครัวควรตั้งกฎร่วมกันว่าห้ามบริโภคเหล้าในบ้าน โดยเฉพาะพวกผู้ใหญ่ ถ้า อยากดื่มให้ไปบริโภคคนนอกบ้าน อย่ามาดื่มให้เด็กเห็น”

4) ข้อเสนอแนะต่อข้อค้นพบจากการวิจัยเชิงปริมาณ

จากผลการวิจัยเชิงปริมาณที่พบว่า ตัวแปรในปัจจัยระดับระหว่างบุคคลที่มี อิทธิพลต่อการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยคือ การบริโภคของเพื่อน สนิท ด้วยเหตุนี้ ตัวแทนครอบครัวของนักศึกษามหาวิทยาลัยที่ไม่เคยบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จึงได้ให้ข้อเสนอแนะแนวทางการป้องกันการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเพิ่มเติม โดยกล่าวถึงบทบาทของตัวนักศึกษาเองที่จะต้องเลือกคบเพื่อนที่ไม่บริโภค เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ดังคำกล่าวที่ว่า “นักศึกษาเองก็ต้องเลือกคบเพื่อนที่ดี อย่าไปคบเพื่อนที่ชวน กันไปบริโภค ไม่เรียนหนังสือ พวกนี้ไม่ควรคบ ...ซึ่งทางที่ดีพ่อแม่คอยดูตรงจุดนี้ด้วย อย่าปล่อย เด็ดขาด”

6.2.2 ผลการสนทนากลุ่มย่อยระดับเพื่อน

ในส่วนของเพื่อน ผู้วิจัยใช้วิธีการสนทนากลุ่มย่อยกับกลุ่มนักศึกษาจำนวน 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยที่มีเพื่อนสนิทที่ยังคงบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในปัจจุบัน กลุ่ม นักศึกษามหาวิทยาลัยที่มีเพื่อนสนิทที่เคยบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แต่ปัจจุบันเลิกบริโภคแล้ว และกลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยที่มีเพื่อนสนิทที่ไม่เคยบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยกลุ่ม นักศึกษามหาวิทยาลัยดังกล่าวมีจำนวนกลุ่มละ 6 - 8 คน ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกนักศึกษามหาวิทยาลัยที่เข้าร่วมการสนทนากลุ่มย่อยจากกรณีตัวอย่างที่ได้ตอบแบบสอบถามในการวิจัย เชิงปริมาณไว้แล้ว โดยพิจารณาคัดเลือกนักศึกษาที่มีเพื่อนสนิทมีพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ตรงตามที่ระบุไว้ในข้างต้น และที่สำคัญคือคัดเลือกนักศึกษาที่สมัครใจและยินดีที่จะ

เข้าร่วมการสนทนากลุ่มย่อยเท่านั้น เพื่อให้ข้อมูลที่ได้รับสะท้อนภาพความเป็นจริงได้อย่างสมบูรณ์

6.2.2.1 กลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยที่มีเพื่อนสนิทที่ยังคงบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในปัจจุบัน

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของกลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยที่มีเพื่อนสนิทที่ยังคงบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในปัจจุบัน มีดังนี้

1) ความคิดเห็นของกลุ่มเกี่ยวกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยในปัจจุบัน

กลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยที่มีเพื่อนสนิทที่ยังคงบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในปัจจุบัน มีความเห็นว่านักศึกษามหาวิทยาลัยในปัจจุบันดื่มกันมากจนกลายเป็นเรื่องปกติธรรมดาไปแล้ว

“อ้อย ดื่มกันทั้งนั้นแหละคะ ไร้ที่ไม่ดื่มเนี่ยะหายากมาก”

“ดื่มกันเยอะจนมองว่าเป็นเรื่องปกติธรรมดาไปแล้ว”

2) ความคิดเห็นของกลุ่มคิดว่า เพื่อนมีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยหรือไม่ อย่างไร

ทางกลุ่มเห็นว่าเพื่อนมีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยอย่างมาก เนื่องจากนักศึกษาส่วนใหญ่จะบริโภคตามเพื่อนชักชวน และต้องการทำตามกระแสนิยม หากไม่ทำตามจะทำให้ไม่สามารถเข้ากับกลุ่มเพื่อนได้

“เพื่อนเนี่ยะตัวดีเลย ชอบชวนไปบริโภค”

“เพื่อนมีส่วนมากกับวัยนี้ เขาดื่มกัน หากเราไม่ดื่ม เราก็เข้าสังคมกับเขาไม่ได้”

“เพื่อนมีอิทธิพลมาก บางทีมีมากกว่าพ่อแม่ด้วยซ้ำ”

“เพื่อนมีส่วนแน่นอน ถ้าเพื่อนสนิทเราไม่ไปเที่ยวกัน เราคงไม่ไปคนเดียวแน่ๆ”

3) ความคิดเห็นของกลุ่มคิดว่า ควรจะมีแนวทางอย่างไรเพื่อป้องกันมิให้เพื่อนสนิทเข้าไปเกี่ยวข้องกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

กลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยที่มีเพื่อนสนิทที่ยังคงบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในปัจจุบันให้ข้อเสนอแนะแนวทางเพื่อป้องกันมิให้เพื่อนสนิทเข้าไปเกี่ยวข้องกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไว้หลายประการดังนี้ ประการแรก เพื่อนต้องคอยตักเตือนเพื่อน โดยชักชวนเพื่อนสนิทให้ไปทำกิจกรรมอย่างอื่นที่เป็นประโยชน์ เช่น เล่นกีฬา และเล่นดนตรี เป็นต้น เพื่อเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ *“เพื่อนต้องคอยเตือน ว่าเฮ้ยหยุดกินได้แล้วไม่จิ้นไม่พากลับนะเว้ย ...ต้องชวนกันไปทำกิจกรรมที่ไม่มีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เช่น เล่นกีฬา หรือเล่นดนตรี”* ประการที่สองทางมหาวิทยาลัยควรสนับสนุนให้นักศึกษาทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์มากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นการเปิดเวทีให้นักศึกษาได้แสดงออกในเชิงสร้างสรรค์อย่างเต็มที่ โดยอาจสนับสนุนให้เข้าชมรม หรือ

เข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตร “ทางมหาวิทยาลัยควรส่งเสริมให้นักศึกษาทำกิจกรรมเพื่อให้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ อย่างผมเนี่ยะ เรียนเสร็จถ้าไม่รู้ไปไหน ก็จะชวนกันไปกินเหล้า” และประการสุดท้าย สนับสนุนให้มีการจัดตั้งกลุ่มนักศึกษาที่ไม่บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในมหาวิทยาลัย หรืออาจจัดเป็นเครือข่ายโดยให้นักศึกษาต่างมหาวิทยาลัยเข้าร่วมด้วย และสนับสนุนให้นักศึกษาที่บริโภคเข้าร่วมกิจกรรมกับเครือข่ายของกลุ่มนักศึกษาที่ไม่บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากยิ่งขึ้น “น่าจะมีการจัดตั้งกลุ่มนักศึกษา No al (No alcohol) ขึ้นในมหาวิทยาลัยหรือทำเป็นเครือข่ายร่วมกันมหาวิทยาลัยอื่นเลยก็ได้ แล้วจัดกิจกรรมบ่อยๆ เอาพวกที่บริโภคเยอะๆ เข้ามาร่วมกิจกรรมด้วย ก็น่าจะดีขึ้น”

4) ข้อเสนอแนะต่อข้อค้นพบจากการวิจัยเชิงปริมาณ

จากผลการวิจัยเชิงปริมาณพบว่า ตัวแปรในปัจจัยระดับระหว่างบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยคือ การบริโภคของเพื่อนสนิท ด้วยเหตุนี้ กลุ่มนักศึกษาที่มีเพื่อนสนิทที่ยังคงบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในปัจจุบันจึงให้ข้อเสนอแนะแนวทางการป้องกันการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยเพิ่มเติมไว้ ดังนี้คือ เพื่อนควรชักชวนเพื่อนสนิทที่บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้ไปทำกิจกรรมต่างๆ โดยไม่ไปเกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เช่น เล่นกีฬา ดูหนัง หรือร้องเพลงคาราโอเกะ และที่สำคัญเพื่อนที่ชักชวนจะต้องไม่บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้เพื่อนเห็นเป็นตัวอย่าง นอกจากนี้ต้องคอยตักเตือนหากเห็นว่าเพื่อนสนิทบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากเกินไป ดังคำกล่าวที่ว่า “เพื่อนช่วยเพื่อนเลิกได้ อย่างชวนกันไปร้องคาราโอเกะ ดูหนัง เล่นเกม” “เพื่อนช่วยได้มาก ถ้าเพื่อนไม่ไปผมคงไม่ไป” “ก่อนอื่นเลยตัวเราเองก็ต้องไม่ดื่มก่อน แล้วค่อยชวนเพื่อนที่บริโภคไปทำกิจกรรมอะไรที่เป็นประโยชน์”

6.2.2.2 กลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยที่มีเพื่อนสนิทที่เคยบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แต่ปัจจุบันเลิกบริโภคแล้ว

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของกลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยที่มีเพื่อนสนิทที่เคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แต่ปัจจุบันเลิกบริโภคแล้ว มีดังนี้

1) ความคิดเห็นของกลุ่มเกี่ยวกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยในปัจจุบัน

กลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยที่มีเพื่อนสนิทที่เคยบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แต่ปัจจุบันเลิกบริโภคแล้วมีความเห็นว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยในปัจจุบันดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กันเป็นจำนวนมากจนดูเหมือนเป็นเรื่องปกติ

“นักศึกษาทุกวันนี้ ดื่มกันเยอะ”

“ก็เห็นอยู่ทั่วไปนะ จนกลายเป็นเรื่องปกติธรรมดาไปแล้ว”

“ดื่มกันเยอะจนมันกลายเป็นค่านิยมของเด็กวัยรุ่นสมัยนี้ไปแล้ว”

“นักศึกษาในปัจจุบันตีกันมากจนยากเกินจะป้องกัน”

“เป็นสิ่งปกติในสังคมมหาวิทยาลัยไปแล้ว”

“ตีกันมาก แต่คิดว่าส่วนใหญ่ตีเพื่อความโก้ ไม่ได้กับตี”

2) ความคิดเห็นของกลุ่มคิดว่า เพื่อนมีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริโภค เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยหรือไม่ อย่างไร

กลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยที่มีเพื่อนสนิทที่เคยบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แต่ปัจจุบันเลิกบริโภคแล้วมีความเห็นว่าเพื่อนมีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเป็นอย่างมาก เนื่องจากนักศึกษาเป็นช่วงวัยที่ติดเพื่อนและเพื่อนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของนักศึกษาเป็นอย่างมาก

“เพื่อนเป็นสาเหตุสำคัญที่ชักชวนให้บริโภค”

“มีการบริโภคกันเยอะขึ้น สาเหตุน่าจะมาจากเพื่อนนี่แหละที่ชอบชวนให้บริโภค”

“นักศึกษาในปัจจุบันบริโภคนกันมากขึ้น เพราะตามเพื่อน โดยเฉพาะพวกที่อยู่หอ มั่นไกลหูไกลตาพ่อแม่ จึงทำให้มีอิสระมากขึ้น”

“มีการบริโภคนกันเยอะ เพราะทำตามเพื่อน”

3) ความคิดเห็นของกลุ่มคิดว่า เพื่อนมีส่วนช่วยให้เพื่อนสนิทเลิกบริโภค เครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือไม่ อย่างไร

กลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยที่มีเพื่อนสนิทที่เคยบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แต่ปัจจุบันเลิกบริโภคแล้วมีความเห็นว่าเพื่อนมีส่วนช่วยให้เพื่อนสนิทเลิกบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้โดยการชักชวนเพื่อนที่บริโภคให้ไปทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์และปราศจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ตลอดจนถึงคอยตักเตือนเพื่อนสนิทถ้าเห็นว่าเพื่อนสนิทดื่มมากเกินไป

“เพื่อนช่วยได้ ต้องชวนกันไปทำกิจกรรมที่มีประโยชน์และไม่ไปยุ่งกับเหล้า”

“คิดว่าช่วยได้ เพื่อนต้องคอยตักเตือนกันและกัน ถ้าเห็นว่ามีมากเกินไปก็ต้องบอกให้หยุด”

“เพื่อนมีส่วนช่วยได้ ถ้ารักกันจริง ก็น่าจะฟังกันบ้าง”

“ช่วยได้นะ แต่ต้องสนิทกันจริงถึงจะกล้าพูด ถ้าเป็นเพื่อนห่างๆ คงพูดไม่ได้ เขาจะคิดว่าเราไปยุ่งอะไรกับเขาเนี่ยะ”

4) ความคิดเห็นของกลุ่มคิดว่า ควรจะมีแนวทางอย่างไรเพื่อป้องกันมิให้เพื่อนสนิทเข้าไปเกี่ยวข้องกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อีกเป็นครั้งที่สอง

กลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยที่มีเพื่อนสนิทที่เคยบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แต่ปัจจุบันเลิกบริโภคแล้วเสนอว่าแนวทางที่จะป้องกันมิให้เพื่อนสนิทเข้าไปเกี่ยวข้องกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อีกเป็นครั้งที่สองมีหลายประการดังนี้ ประการแรกเพื่อนทุกคนในกลุ่มจะต้องไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เสียก่อนเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดี “ก่อนอื่นเลย กลุ่มเพื่อนต้องเลิกบริโภค

กันก่อน ถ้าเพื่อนในกลุ่มไม่ดื่ม มันก็คงไม่ไปบริโภคคนเดียวชั่ววี” ประการที่สองเพื่อนจะต้องคอยตักเตือนเพื่อนและพยายามบอกให้เห็นถึงโทษจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างต่อเนื่อง “เพื่อนในกลุ่มต้องไม่ดื่ม แล้วพยายามบอกให้เห็นถึงโทษของการบริโภค และชวนไปทำกิจกรรมต่างๆที่ไม่มีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์” ประการที่สาม เพื่อนควรชักชวนกันไปทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ และรุ่นพี่ไม่ควรชักชวนรุ่นน้องไปบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ “เพื่อนๆและพวกรุ่นพี่ควรทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดี ไม่ชักชวนกันไปบริโภค” และประการสุดท้ายพยายามให้เขาไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับเพื่อนที่บริโภคและให้เขารู้จักวิธีการปฏิเสธคำชักชวน “ไม่ควรให้เขาเข้าไปยุ่งกับพวกเพื่อนที่บริโภค หรือให้เขารู้จักปฏิเสธคำชักชวนบ้าง”

5) ข้อเสนอแนะต่อข้อค้นพบจากการวิจัยเชิงปริมาณ

จากผลการวิจัยเชิงปริมาณพบว่า ตัวแปรในปัจจุบันระดับระหว่างบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยคือ การบริโภคของเพื่อนสนิท ด้วยเหตุนี้ กลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยที่มีเพื่อนสนิทที่เคยบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แต่ปัจจุบันเลิกบริโภคแล้วจึงให้ข้อเสนอแนะแนวทางการป้องกันการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยเพิ่มเติมไว้ 2 ประการดังนี้ ประการแรกเพื่อนจะต้องคอยตักเตือนเพื่อนเมื่อเห็นว่ามีเพื่อนมากเกินไป “เพื่อนคงต้องคอยตักเตือนซึ่งกันและกัน เมื่อเห็นว่าดื่มมากเกินไป” และประการที่สอง ทุกฝ่ายต้องร่วมมือกันแก้ไขปัญหาค่าการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างจริงจังทั้งในส่วนของครอบครัว เพื่อน มหาวิทยาลัย และหน่วยงานภาครัฐ “ปัญหานี้ค่อนข้างแก้ยาก ถ้าไม่ร่วมมือกันจากทุกฝ่ายทั้งตัวเพื่อน ครอบครัว มหาวิทยาลัย และหน่วยงานภาครัฐ”

6.2.2.3 กลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยที่มีเพื่อนสนิทที่ไม่เคยบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของกลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยที่มีเพื่อนสนิทที่ไม่เคยบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีดังนี้

1) ความคิดเห็นของกลุ่มเกี่ยวกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยในปัจจุบัน

กลุ่มนักศึกษาที่มีเพื่อนสนิทที่ไม่เคยบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีความเห็นว่านักศึกษามหาวิทยาลัยในปัจจุบันมีการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กันอย่างแพร่หลาย ทั้งนี้เนื่องมาจากเป็นช่วงวัยที่ตามเพื่อน คิดว่าการบริโภคเป็นแฟชั่น และมักคิดว่าตนเองเป็นผู้ใหญ่แล้วมีสิทธิ์ที่จะบริโภคได้ จึงดื่มกันมาก ดังคำกล่าวที่ว่า

“ในปัจจุบัน เด็กดื่มกันเยอะเพราะตามเพื่อนคิดว่าเป็นแฟชั่น ใครไม่ดื่มก็จะรู้สึกว่าย่ำแย่”

“ดื่มกันมากกว่าตอนม.ปลาย ตอนม.ปลายส่วนใหญ่ก็จะเป็นเฉพาะพวกผู้ชาย แต่พอเข้ามาหาวิทยาลัย ผู้หญิงก็ดื่มกันเยอะ”

“วัยนี้ เขาคิดว่าเขาโตเป็นผู้ใหญ่แล้ว เขาก็มีสิทธิ์ที่จะบริโภคได้”

“พอเข้ามหาลัย พ่อแม่อีกจะคิดว่าโตแล้ว เขาก็คิดว่าเขาโตพอที่จะบริโภคได้”

2) ความคิดเห็นของกลุ่มคิดว่า เพื่อนมีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริโภค เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยหรือไม่ อย่างไร

กลุ่มนักศึกษาที่มีเพื่อนสนิทที่ไม่เคยบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีความเห็นว่าเป็นเพื่อนมีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริโภคของนักศึกษามหาวิทยาลัยในปัจจุบันอย่างมาก “กินตามเพื่อนกันเยอะ ถ้าอยากเข้าไปในกลุ่มกับเขา ก็ต้องกินเหล้าตามเขา” ทั้งนี้เนื่องมาจากเป็นช่วงวัยที่ตามเพื่อน เพื่อนจะมีอิทธิพลสูงมาก ประกอบกับค่านิยมของนักศึกษาในปัจจุบันคือนิยมดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นแฟชั่น “มันกลายเป็นแฟชั่นไปแล้ว ใครไม่กินก็โดนล้อ ดูแปลกแยก เพื่อนจะไม่คบ” ดังนั้นจึงทำให้นักศึกษาที่ไม่เคยบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต้องหันมาดื่มเพื่อที่จะได้เข้ากับกลุ่มเพื่อนได้

3) ความคิดเห็นของกลุ่มคิดว่า ควรจะมีแนวทางอย่างไรเพื่อป้องกันมิให้เพื่อนสนิทเข้าไปเกี่ยวข้องกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

กลุ่มนักศึกษาที่มีเพื่อนสนิทที่ไม่เคยบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ได้ให้ข้อเสนอแนะแนวทางเพื่อป้องกันมิให้เพื่อนสนิทเข้าไปเกี่ยวข้องกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไว้ 3 ประการคือ ประการแรกควรจัดโปรแกรมให้การศึกษาแก่นักศึกษาที่บริโภคอยู่ในปัจจุบันเกี่ยวกับโทษของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยเฉพาะในกลุ่มนักศึกษาที่มีการทำกิจกรรมร่วมกันเป็นประจำ เช่น สมาชิกชมรมต่างๆในมหาวิทยาลัย หรือสมาชิกที่อาศัยอยู่ในหอพักเดียวกัน เป็นต้น “คิดว่าน่าจะมีการจัดอบรมให้ความรู้ถึงโทษและพิษภัยของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่นักศึกษาที่ยังบริโภคอยู่ ให้เขาตระหนักถึงอันตรายของมัน... โดยเฉพาะอย่างยิ่งพวกเด็กหอเนี่ยะ มันดื่มกันเยอะ” ประการที่สอง ควรจัดฝึกอบรมผู้นำนักศึกษาให้ตระหนักถึงพิษภัยของการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ นักศึกษาคนอื่น ๆ ได้ปฏิบัติตาม ผู้นำนักศึกษาในที่นี้อาจหมายถึงประธานองค์การนักศึกษา ประธานสโมสรนักศึกษาแต่ละคณะ ประธานสาขาวิชา ประธานชมรม หรือกลุ่มนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ด้วยความหวังว่าเมื่อผู้นำนักศึกษาได้รับข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องเกี่ยวกับโทษของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้ว จะนำข้อมูลที่ได้รับไปถ่ายทอดให้แก่ นักศึกษาในกลุ่มของตนต่อไป โดยควรจัดทำเป็นประจำทุกปีจนนำไปสู่เครือข่ายการป้องกันการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มของนักศึกษามหาวิทยาลัยด้วยตนเองในที่สุด “จัดค่ายฝึกอบรมพวกผู้นำนักศึกษา ทั้งประธานองค์การนิสิต ประธานสโมสร ประธานเมเจอร์ ประธานชมรม ...หรือแม้แต่วพวกปี 4 ให้เข้ามาฟังถึงอันตรายของการบริโภคแอลกอฮอล์ จะได้ไปถ่ายทอดให้รุ่นน้องต่อไป... จัดทุกปีจะได้กลายเป็นเครือข่าย” และประการสุดท้าย ควรชักชวนเพื่อนไปทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์โดยไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ “คิดว่า เราคงต้องชักชวนเพื่อนเราที่ไม่

ดื่มไม่ให้เข้าไปในวงที่เขาดื่มกัน ทำอะไรอย่างอื่นก็ได้ หากกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ทำก็สนุกได้ ไม่เห็นจะต้องไปบริโภคเลย ถ้าเพื่อนสนิทหนูไปบริโภค หนูก็กล้าที่จะเตือนเขา”

4) ข้อเสนอแนะต่อข้อค้นพบจากการวิจัยเชิงปริมาณ

จากข้อค้นพบที่ว่าตัวแปรในปัจจุบันระดับระหว่างบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยคือ การบริโภคของเพื่อนสนิทนั้น กลุ่มนักศึกษาที่มีเพื่อนสนิทที่ไม่เคยบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ให้ข้อเสนอแนะแนวทางการป้องกันการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยเพิ่มเติมไว้ ดังนี้คือ ควรสนับสนุนให้กลุ่มเพื่อนเป็นผู้ตักเตือนซึ่งกันและกัน โดยอาจจัดกิจกรรมเพื่อนเตือนเพื่อนเพื่อให้เพื่อนได้ตระหนักถึงบทบาทของตนเองในการดูแล ให้คำแนะนำ และให้กำลังใจเพื่อนอันจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงบรรทัดฐานของการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาได้ในที่สุด เพราะกลุ่มเพื่อนถือเป็นกลุ่มที่มีอิทธิพลนักศึกษามหาวิทยาลัยมาก ดังคำกล่าวที่ว่า “ต้องจัดโครงการส่งเสริมให้เพื่อนต้องตักเตือนเพื่อนกันเอง และต้องดำเนินการอย่างจริงจัง ทำให้ดูว่าใครดื่มเนี่ยะเขยนะ คนไม่ดื่มซิเทกว่า ผมว่าถ้าทำอย่างนี้ได้ ดื่มกันลดลงแน่”

6.3 ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้บริหารในระดับสถาบัน

ในระดับสถาบัน ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาระดับมหาวิทยาลัยหรือระดับคณะจำนวน 2 คน ทั้งนี้ผู้วิจัยจะเลือกผู้บริหารมหาวิทยาลัยแบบเจาะจงจากสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานครโดยพิจารณาคัดเลือกผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาระดับมหาวิทยาลัยหรือระดับคณะที่มีการดำเนินการป้องกันการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ภายในสถาบันการศึกษาหรือภายในคณะอย่างต่อเนื่องในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา สำหรับรายละเอียดของความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษามีดังนี้

1) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยในปัจจุบัน

ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาที่มีความเห็นว่า กลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยในปัจจุบันมีการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กันมากทั้งนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มนักศึกษาที่มาจากต่างจังหวัดซึ่งส่วนใหญ่จะมาอาศัยอยู่หอพักนอกมหาวิทยาลัย จะเป็นกลุ่มที่มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้มากกว่า ทั้งนี้ ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาให้เหตุผลว่า เนื่องมาจากกลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยเป็นวัยที่ชอบเข้าสังคมกับกลุ่มเพื่อน เป็นวัยที่ชอบเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ เป็นวัยที่มีอิสระค่อนข้างมาก และมักมีค่านิยมว่าการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นสัญลักษณ์ของการสร้างสัมพันธที่ระหว่างเพื่อนและระหว่างรุ่นพี่กับรุ่นน้อง ตลอดจนค่านิยมของการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่แสดงถึงความเป็นผู้ชายเต็มตัว

ซึ่งสภาพดังกล่าวได้นำไปสู่ปัญหาการทะเลาะวิวาทและปัญหาด้านการเรียนของนักศึกษาค่อนข้างมาก ดังคำกล่าวของผู้บริหารสถาบันการศึกษาคนหนึ่งที่ว่า “นักศึกษาเป็นช่วงวัยที่จะต้องเข้าสังคมอยู่แล้ว และเป็นวัยที่ชอบเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ โดยส่วนตัวเชื่อว่านักศึกษาทุกคนจะต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทั้งชายและหญิง ไม่มากก็น้อย โดยเฉพาะนักศึกษาที่มาจากต่างจังหวัด ซึ่งจะต้องมาอยู่หอพัก ดังนั้นโอกาสที่จะเข้าสังคมกับเพื่อนก็มีมาก และก็เป็นช่วงวัยที่มีอิสระมาก สิ่งล่อตาล่อใจก็เยอะ ผมว่ากว่า 80 % น่าจะบริโภคกันนะ แต่จะถี่ขนาดไหนก็แล้วแต่คน ...ผมว่าด้วยกระแสสังคมที่ภาพของเหล้ามันไม่ได้จำกัดเฉพาะกลุ่มคนระดับล่างเหมือนเมื่อก่อน แต่ตอนนี้มันกลายเป็นสัญลักษณ์ของการเข้าสังคมทุกระดับไปซะแล้ว...ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมอะไรก็มักจะต้องมีแอลกอฮอล์เข้าไปเกี่ยวข้องด้วยตลอด ส่วนหนึ่งผมว่าเด็กสมัยนี้กลัวเข้ากลุ่มเพื่อนไม่ได้ ถ้ามีเหล้าเป็นตัวกลาง มันก็สื่อกันง่าย”

และอีกคนหนึ่งที่ว่า “ในปัจจุบัน นักศึกษามีค่านิยมในการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ค่อนข้างมาก ส่วนใหญ่มักจะคิดว่าการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จะทำให้ดูเป็นผู้ชายเต็มตัว... ช่วงเวลาที่มีการบริโภคมากที่สุดก็คือช่วงเวลาที่มีการรับน้องใหม่ เพราะเป็นช่วงของการเปลี่ยนจากกางเกงขาสั้นเป็นกางเกงขายาว รุ่นพี่จึงพยายามทำให้รุ่นน้องรู้สึกว่าเป็นผู้ใหญ่ด้วยการทำให้บริโภคเหล้าให้เป็น เพื่อจะได้เป็นแมน[ผู้ชาย]เต็มตัว ซึ่งจุดนี้ทำให้เด็กที่อยู่ในช่วงของการเปลี่ยนจากโรงเรียนมัธยมเป็นมหาวิทยาลัยมีโอกาสที่จะสัมผัสกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากยิ่งขึ้น นี่จึงกลายเป็นค่านิยมที่รุ่นพี่ชอบปลูกฝังรุ่นน้อง...ซึ่งนำไปสู่ปัญหาการทะเลาะวิวาท และเรียนไม่จบ ถ้าพื้นฐานครอบครัวไม่ดีพอ เข้ามาปีหนึ่งเนี่ยจะหลงระเหิงไปเลย แล้วก็โดนรีไทร์[พ้นสภาพนักศึกษา]ในที่สุด”

2) สถาบันอุดมศึกษาควรมีแนวทางอย่างไรในการป้องกันมิให้นักศึกษามหาวิทยาลัยเข้าไปเกี่ยวข้องกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาได้เสนอแนวทางการป้องกันมิให้นักศึกษามหาวิทยาลัยเข้าไปเกี่ยวข้องกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไว้หลายประการ ประการแรกคือการส่งเสริมกิจกรรมนอกหลักสูตรไม่ว่าจะเป็นการแข่งขันกีฬา ดนตรี หรือกิจกรรมสาธารณประโยชน์ต่างๆที่ปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อให้ นักศึกษามหาวิทยาลัยได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ จะได้ไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดย “มหาวิทยาลัยจะต้องมีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในด้านการต่อต้านการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้มากขึ้น ทั้งในส่วนกลางที่ทางกิจการนักศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบและในระดับคณะที่แต่ละคณะจะต้องช่วยกันอีกแรง โดยให้เด็กเข้าร่วมกิจกรรมมากขึ้น ที่ผ่านมามักเป็นโดยสมัครใจ แต่ในอนาคตควรจะต้องมีสมุดกิจกรรมเพื่อให้เด็กเข้าร่วมกิจกรรมกันทุกคน” นอกจากนี้ “ควรมีการอบรมนักศึกษาให้เห็นถึงโทษและพิษภัยของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และยาเสพติดเป็นระยะๆ อย่างเช่นในช่วงปีหนึ่งที่เข้ามาใหม่ เราก็จะมีการปฐมนิเทศ ซึ่งดำเนินการโดยสำนักกิจการนักศึกษา

นอกจากนี้ยังมีสโมสรนักศึกษาและชมรมต่างๆที่จะเป็นผู้จัดกิจกรรมต่างๆที่เป็นประโยชน์ให้กับนักศึกษา ดังนั้นในแต่ละวัน กิจกรรมนอกห้องเรียนสำคัญมาก เด็กก็จะรู้ว่าเขามีพื้นที่แสดงออก ไม่จำเป็นต้องไปคบเพื่อนที่บริโภคนิยม ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะทำให้นักศึกษาใช้เวลาว่างหลังเลิกเรียนไปเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆโดยไม่ต้องไปมั่วสุมกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์" ประการที่สองคือ การสร้างสภาพแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัยและบริเวณโดยรอบให้ปลอดจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดย "ทางมหาวิทยาลัยควรสำรวจสภาพแวดล้อมรอบมหาวิทยาลัยให้ปลอดจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยเฉพาะงานด้านกิจการนักศึกษาจะเป็นส่วนงานที่มีบทบาทในการเข้าไปดูแลสภาพแวดล้อมรอบมหาวิทยาลัยโดยตรง" ประการที่สาม มหาวิทยาลัยควรขอความร่วมมือจากร้านค้า สถานบันเทิง และเจ้าของหอพักบริเวณโดยรอบมหาวิทยาลัยไม่ให้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่นักศึกษา มหาวิทยาลัย โดยการจัดตั้งเป็นคณะทำงานหรือเครือข่ายเฝ้าระวังและป้องกันการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มนักศึกษา ซึ่งจะต้องอาศัยความร่วมมือจากชุมชน และเจ้าหน้าที่ตำรวจ เพื่อร่วมกันสอดส่องดูแลและเฝ้าระวังอย่างใกล้ชิด "ทางมหาวิทยาลัยควรจะต้องขอความร่วมมือเจ้าของหอพักและสถานประกอบการรอบมหาวิทยาลัยไม่ให้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่ นักศึกษา อย่างของเราจะมีการตั้งคณะทำงานจัดระเบียบสังคมบริเวณมหาวิทยาลัย ซึ่งจะเชิญตำรวจและเจ้าหน้าที่สำนักงานเขตมาเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการด้วย ซึ่งจะมีหน้าที่ในการจัดระเบียบหอพัก ร้านค้า และสถานบันเทิงโดยรอบมหาวิทยาลัย...เราทำถึงขั้นเข้าไปขอรั้งร้านค้าสะดวกซื้อแห่งหนึ่งหน้ามหาวิทยาลัยให้ไม่ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่นักศึกษา ตอนนั้นเขาก็ไม่เอามาขายแล้ว" ประการที่สี่ มหาวิทยาลัยควรสอดแทรกความรู้เรื่องพิษภัยของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชั้นเรียน "มหาวิทยาลัยควรมีการสอดแทรกความรู้เรื่องพิษภัยของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เข้าไปในชั้นเรียนด้วย...ผมว่าชั้นเรียนเนี่ยะใส่อะไรได้เยอะ"

ประการที่ห้า มหาวิทยาลัยควรมีนโยบายต่อต้านการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาและมีกฎระเบียบห้ามบริโภคและห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ภายในมหาวิทยาลัยและบริเวณโดยรอบ ตลอดจนมีบทลงโทษนักศึกษาที่กระทำผิดอย่างชัดเจน และที่สำคัญจะต้องบังคับใช้กฎระเบียบต่างๆอย่างเคร่งครัด โดยผู้บริหารสถานศึกษาคนหนึ่งเห็นว่า "สิ่งสำคัญ งานเรื่องนี้มันจะสำเร็จได้ ผมว่าผู้บริหารระดับสูงของมหาวิทยาลัยควรจะเอาจริง โดยจะต้องประกาศเป็นนโยบายหลักของมหาวิทยาลัย...อย่างของเรา ทำนอกรบตีมีนโยบายเรื่องนี้อย่างจริงจัง และมีระเบียบลงโทษนักศึกษาอย่างเด็ดขาด หากมีการทะเลาะวิวาทอันเนื่องมาจากการบริโภคสุรา หรือแม้แต่ได้กลิ่นเหล้ามาเรียน เราก็ต้องเรียกคุยแล้ว" และอีกคนหนึ่งเห็นว่า "เรื่องนี้ต้องเอาจริง กฎระเบียบต่างๆต้องบังคับใช้อย่างจริงจัง เพื่อให้เกิดความหลากหลายเพราะมิฉะนั้นนักศึกษาก็จะมองเป็นเรื่องปกติธรรมดา ...แต่การปฏิบัติก็ควรทำอย่างมีจิตวิทยาไม่ใช่เอะอะก็ลงโทษกันอย่างเดียว...ผมว่าควรจะต้องเข้าไปพูดคุยกันก่อน ให้เขาเห็นถึงผลเสียของ

การบริโภคว่ามันส่งผลกระทบต่อตัวเขาอย่างไร ส่งผลต่อชื่อเสียงมหาวิทยาลัยอย่างไร และเมื่อเขาจบการศึกษาแล้วไปสมัครงาน หากมหาวิทยาลัยมีชื่อเสียงที่ไม่ดี เขาจะได้รับผลกระทบอย่างไร”

อย่างไรก็ดีผู้บริหารสถาบันการศึกษาได้กล่าวถึงอุปสรรคที่มักเกิดขึ้น นั่นคือการขาดความร่วมมือจากบุคลากรของมหาวิทยาลัยซึ่งหมายถึงกลุ่มคณาจารย์ที่มักจะคิดว่าบทบาทของตนเองมีเพียงการสอนและการให้ความรู้ในเชิงวิชาการเท่านั้น ไม่ได้มีหน้าที่ในการดูแลความประพฤติของนักศึกษาโดยตรง จึงทำให้มีแต่เพียงฝ่ายกิจการนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเท่านั้นที่เป็นผู้ดำเนินงานในการป้องกันปัญหานี้ ซึ่งทำให้การดำเนินงานไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ดังนั้นจึงได้ให้ข้อเสนอแนะในประการที่หกคือ คณาจารย์ผู้สอนในมหาวิทยาลัยจะต้องตระหนักถึงบทบาทของตนเองที่มีหน้าที่เพียงสอนหนังสือเท่านั้น แต่จะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันมิให้นักศึกษาเข้าไปเกี่ยวข้องกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้วย โดยควรเอาใจใส่ดูแลนักศึกษาและเข้าไปดูแลการจัดกิจกรรมต่างๆของนักศึกษาอย่างใกล้ชิด “อุปสรรคสำคัญคือความร่วมมือของบุคลากรในมหาวิทยาลัย อาจารย์ส่วนใหญ่มักเข้าใจว่ามีหน้าที่สอนหนังสือเท่านั้น แต่หน้าที่ในการดูแลความประพฤติไม่ใช่หน้าที่ของเขา เวลาที่มีกิจกรรมนักศึกษาก็จะเอาเหล้ามาดื่ม อาจารย์ก็ไม่ได้ดูแลอย่างจริงจัง จะหวังให้ฝ่ายกิจการนักศึกษาทำหน้าที่นี้อยู่คนเดียว คนทำงานหน้าที่นี้อยู่ก็อ่อนแอ อาจารย์คงต้องไม่เพียงแต่สอนวิชาการอย่างเดียว แต่จะต้องเข้าไปดูแลความประพฤติของนักศึกษาด้วย อย่างมองว่าไม่ใช่ธุระ” ประการที่เจ็ด ควรจัดทำแผนรณรงค์ป้องกันการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ภายในมหาวิทยาลัยอย่างต่อเนื่อง โดยมีความเห็นว่าเป็นว่า “มหาวิทยาลัยควรรณรงค์ป้องกันการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้มากยิ่งขึ้น ...อย่างที่มีทางสโมสรนักศึกษาเขาจะของบประมาณจากสสส.ทำสื่อรณรงค์ในมหาวิทยาลัย ซึ่งก็ได้รับผลตอบรับที่ดี” ประการที่แปด มหาวิทยาลัยควรได้รับการสนับสนุนจากผู้ผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในการทำกิจกรรมต่างๆของนักศึกษา “มหาวิทยาลัยควรระงับการขอสปอนเซอร์จากผู้ผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทุกรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นการจัดกิจกรรมหรือพวกป้ายต่างๆก็นำมาตั้งไม่ได้ทั้งสิ้น” และประการสุดท้าย “มหาวิทยาลัยควรอบรมนักศึกษา อย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี ให้พวกเขาได้รู้ถึงโทษของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อจะได้นำความรู้นี้ไปถ่ายทอดให้กับนักศึกษาคนอื่นหรือไปจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่างๆได้อีกต่อหนึ่ง”

3) ข้อเสนอแนะต่อข้อค้นพบจากการวิจัยเชิงปริมาณ

จากผลการวิจัยเชิงปริมาณพบว่า ตัวแปรในปัจจุบันระดับสถาบันที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาวิทยาลัยคือ ระยะเวลาในการหาซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บริเวณมหาวิทยาลัย กล่าวคือหากนักศึกษาใช้ระยะเวลาในการหาซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บริเวณมหาวิทยาลัยได้อย่างรวดเร็ว ก็มีแนวโน้มที่จะบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากยิ่งขึ้น ขณะเดียวกัน หากนักศึกษาใช้ระยะเวลาในการหาซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บริเวณ

มหาวิทยาลัยได้นานขึ้น ก็มีแนวโน้มที่จะบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ลดลง ซึ่งผู้บริหารสถาบันการศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะในการเพิ่มระยะเวลาในการหาซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งถือเป็นการลดความสะดวกในการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บริเวณมหาวิทยาลัยของนักศึกษาไว้ว่า “ทางมหาวิทยาลัยควรจะต้องออกไปสำรวจโดยรอบมหาวิทยาลัยเพื่อดูว่าบริเวณโดยรอบมหาวิทยาลัยนั้น มันมีจุดเสี่ยงตรงไหนบ้าง จากนั้นควรเริ่มไปพูดคุยกับสถานประกอบการ เจ้าของหอพัก และร้านค้า เพื่อขอความร่วมมือไม่ให้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่นักศึกษา หากไม่ปฏิบัติตาม ก็ต้องเชิญเจ้าหน้าที่ตำรวจมาตรวจสอบ เชิญสรรพสามิตมาตรวจดูใบอนุญาต ผมว่าหากทุกมหาวิทยาลัยทำแบบนี้อย่างจริงจังเป็นมาตรฐานเดียวกัน ปัญหาการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มนักศึกษาก็น่าจะดีขึ้น”

นอกจากนี้ ผู้บริหารสถาบันการศึกษายังได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ในการป้องกันระดับบุคคล และระดับระหว่างบุคคลไว้ด้วยว่า “นักศึกษาเองควรมีสติรู้ว่าแค่ไหนพอ เพียงแต่ความกล้าได้กล้าเสียของแต่ละคนอาจไม่เหมือนกัน มันจึงไปเกี่ยวข้องกับระดับครอบครัวและเพื่อนด้วย บางครอบครัวให้เด็กรินโซดาตั้งแต่ยังเด็ก บางครอบครัวก็เกี่ยวกับลูก สอนให้ลูกดื่มไวน์ตั้งแต่ยังเด็กเพื่อหวังว่าจะให้เข้าสังคม ใช้อย่างนี้ เราเป็นอาจารย์เราก็ทำอะไรไม่ได้ ผมว่าครอบครัวเองก็ต้องรู้บทบาทของตัวเองว่าควรจะทำอย่างไร สำหรับเพื่อนเองก็ต้องคอยเตือนสติกัน ตรงจุดนี้งานด้านกิจการนักศึกษาอาจจัดโครงการอบรมแกนนำนักศึกษาในลักษณะโครงการเพื่อนช่วยเพื่อน ให้พวกเขามีความรับผิดชอบที่จะต้องช่วยเหลือกัน” และได้กล่าวเสริมถึงการป้องกันในระดับสถาบัน ชุมชน และสังคมเพิ่มเติมด้วยว่า “ผมว่าการป้องกันในระดับสถาบัน ชุมชน และสังคมมันจะต้องถูกขับเคลื่อนไปพร้อมกัน จริงๆแล้วมันเกาะติดกัน สถาบันการศึกษาก็เป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ชุมชนก็เป็นส่วนหนึ่งของสังคม และสถาบันการศึกษาก็เป็นส่วนหนึ่งของสังคมเช่นกัน ดังนั้นสังคมจะต้องมีบทบาทสำคัญในการช่วยให้สถาบันและชุมชนดำเนินงานต่างๆ ง่ายขึ้น อย่างถ้ากระแสสังคมในการต่อต้านเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มันเกิดขึ้นอย่างดี หน่วยงานราชการมีการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างจริงจัง อะไรก็ง่ายขึ้นเยอะ สถาบันการศึกษาก็ทำงานด้านการป้องกันง่ายขึ้น เข้าไปคุยกับร้านค้า เจ้าของหอพัก และสถานประกอบการก็ง่ายขึ้น พวกเขาก็จะให้ความร่วมมือกับเรามากขึ้น”

6.4 ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้นำระดับชุมชน

ในระดับชุมชน ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้นำชุมชนในกรุงเทพมหานครจำนวน 2 คน ทั้งนี้ผู้วิจัยเลือกผู้นำชุมชนแบบเจาะจงจากชุมชนในกรุงเทพมหานคร โดยจะพิจารณาคัดเลือกผู้นำชุมชนที่มีการดำเนินการป้องกันการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ภายในชุมชนอย่างต่อเนื่องในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา สำหรับรายละเอียดของความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้นำชุมชนในกรุงเทพมหานคร มีดังนี้

1) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยในปัจจุบัน

ผู้นำชุมชนมีความเห็นว่า กลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยในปัจจุบันมีพฤติกรรมกา
บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กันอย่างแพร่หลายและเป็นไปในลักษณะที่เปิดเผยมากกว่าในอดีต ซึ่ง
สถานการณ์ดังกล่าวได้นำไปสู่ปัญหาต่างๆมากมาย ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการทะเลาะวิวาท ปัญหา
หนี้สิน ปัญหาอุบัติเหตุ และปัญหาความยากจน เป็นต้น ทั้งนี้ ผู้นำชุมชนได้ให้เหตุผลว่า
เนื่องมาจากกลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยอยู่ในช่วงวัยรุ่นซึ่งเป็นวัยของความอยากรู้อยากลองสิ่ง
ใหม่ๆ ประกอบกับเป็นวัยที่ให้ความสำคัญกับเพื่อนเป็นอย่างมาก จึงถูกชักชวนให้บริโภคเครื่องดื่ม
แอลกอฮอล์ได้ง่าย ดังคำกล่าวที่ว่า

“พวกนักศึกษาดื่มกันเยอะมาก และเปิดเผยกว่าแต่ก่อนเยอะ...ลองไปดูแถวมหา
ลัยซิเห็นดื่มกันเต็มเลย”

“ดื่มกันมากเพราะอยู่ในช่วงวัยรุ่นที่อยากลอง และชอบตามเพื่อน... เพื่อนชวนไป
ไหนก็เฮกันไป”

2) ชุมชนควรมีแนวทางอย่างไรในการป้องกันมิให้เยาวชนในชุมชนเข้าไป เกี่ยวข้องกับกาบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ผู้นำชุมชนได้เสนอแนวทางการป้องกันมิให้เยาวชนในชุมชนเข้าไปเกี่ยวข้องกับ
กาบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไว้หลายประการ ประการแรกคือ ควรส่งเสริมให้มีการจัดตั้งแกน
นำเยาวชนในชุมชนเพื่อให้พวกเขาได้ตระหนักถึงบทบาทของตนเองในการแก้ไขปัญหาต่างๆของ
ชุมชน และควรมีเวทีเพื่อเปิดโอกาสให้กลุ่มเยาวชนได้แสดงความคิดเห็น และแสดงออกใน
กิจกรรมต่างๆของชุมชน ดังคำกล่าวที่ว่า “ชุมชนเราจะมีการจัดตั้งแกนนำเยาวชนขึ้นมา ซึ่งแกนนำ
เยาวชนจะเข้ามาเป็นสมาชิกของคณะกรรมการชุมชนด้วย...เราจะให้พวกเขาช่วยกันคิดแผนการ
ดำเนินงานป้องกันปัญหาการบริโภคเหล้าในชุมชน ไม่ว่าจะเป็นการจัดกิจกรรม การจัดอบรม การ
ทำป้ายรณรงค์เพื่อเอาไปติดตามร้านค้า และการผลัดเปลี่ยนกันเดินเวรยามเพื่อเฝ้าระวังในชุมชน
...งานในชุมชนส่วนใหญ่เราจะให้แกนนำเยาวชนเป็นแม่บ้านและให้ผู้ใหญ่เป็นที่เลี้ยง” ประการที่
สองคือ ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชน โดยควรจัดทำเป็นแผนแม่บทชุมชนเพื่อให้
สมาชิกในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วม แสดงความคิดเห็นและตระหนักถึงปัญหาต่างๆของชุมชน
ร่วมกัน ดังที่กล่าวว่า “ชุมชนเรามีการจัดทำแผนแม่บทชุมชนซึ่งเริ่มมาตั้งแต่ปี40 แต่ในช่วงแรกๆก็
ยังไม่ค่อยได้ทำอย่างจริงจัง เราเริ่มมาทำอย่างจริงจังประมาณราวปี48 ซึ่งพอทำแล้วทุกคนใน
ชุมชนก็เห็นปัญหาร่วมกันเลยว่าความยากจนในชุมชนส่วนใหญ่มาจากค่าใช้จ่ายในการซื้อเหล้า
เบียร์ ไวน์ ถ้านับรวมทั้งชุมชนก็ตกราวๆเดือนละกว่า 70,000 บาท นับจากนั้นมา คนในชุมชนก็ได้
ตระหนักถึงปัญหาร่วมกัน” ประการที่สาม การขอความร่วมมือจากร้านค้าที่จำหน่ายเครื่องดื่ม
แอลกอฮอล์ในชุมชนไม่ให้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่เยาวชน “ชุมชนเราจะขอความร่วมมือให้

ร้านค้าในชุมชนไม่ให้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่เยาวชน ซึ่งส่วนใหญ่ก็ปฏิบัติตาม หากไม่ปฏิบัติตาม เราก็จะโทษแจ้งตำรวจเลย”

ประการที่สี่ ตัวผู้นำชุมชนเองไม่ควรดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยควรปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่สมาชิกและเยาวชนในชุมชน ตลอดจนจัดสภาพแวดล้อมในชุมชนให้ปราศจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และสิ่งเสพติดต่างๆ “ผู้นำชุมชนเนี่ยะ สำคัญที่สุดเลยถ้าผู้นำชุมชนดื่ม ทุกอย่างก็จบ การป้องกันทำไม่ได้เลย” “ผู้นำชุมชนจะต้องดูแลสภาพแวดล้อมในชุมชนให้ไม่มีพวกเหล้า บุหรี่ หรือยาเสพติดต่างๆด้วย” ประการที่ห้า ควรส่งเสริมความร่วมมือระหว่างผู้นำชุมชนเพื่อจัดตั้งเป็นเครือข่ายในการประสานงาน ช่วยเหลือ และแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกัน นอกจากนี้ ทางชุมชนควรเชิญเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้ามามีส่วนร่วมในเครือข่ายเพื่อช่วยกันสอดส่องดูแล ตลอดจนปราบปรามผู้กระทำความผิดในชุมชน “ชุมชนเราจะมีประสานงานกับชุมชนอื่นๆ รวมกันเป็นเครือข่ายงดเหล้า...เวลาชุมชนเรามีการจัดกิจกรรม เราก็เชิญชุมชนอื่นมาร่วมกิจกรรมกับเรา...และบางทีก็ประสานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจมาช่วยกันสอดส่องดูแลในชุมชนด้วย” ประการที่หก ควรรณรงค์ป้องกันการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชน โดยใช้สื่อต่างๆภายในชุมชนเพื่อให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การสอดแทรกกิจกรรมการรณรงค์เข้าไปในงานสำคัญของชุมชนในช่วงวันหยุดเทศกาลต่างๆ เป็นต้น “แกนนำเยาวชนในชุมชนจะจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ต่างๆเอาไปติดที่ร้านค้าในชุมชน นอกจากนี้จะมีการจัดกิจกรรมให้ความรู้ถึงอันตรายของแอลกอฮอล์ในงานทำบุญประจำปีของชุมชน และในช่วงเทศกาลวันสงกรานต์ วันเด็ก วันปีใหม่ เพราะจะมีคนในชุมชนมาร่วมกันมาก ไร้อันตรายจะมาติดๆเนี่ยะยาก...อย่างวันสงกรานต์เนี่ยะ สนุกได้นะแต่ต้องไร้อัลกอฮอล์” ขณะที่ผู้นำชุมชนอีกคนหนึ่งได้กล่าวว่า “การรณรงค์ช่วยให้เยอะ... ในชุมชนเราจะมีประชาสัมพันธ์ทางเสียงตามสาย การจัดโครงการสายลับจับจิวเพื่อให้เยาวชนช่วยกันสอดส่องดูแลการบริโภคเหล้าของสมาชิกในครอบครัวตนเอง การจัดแข่งขันฟุตบอลห่างไกลยาเสพติด การจัดโครงการ To Be Number One และการจัดค่ายแกนนำเยาวชนในชุมชน ซึ่งก็ได้ผลน่าพอใจนะ”

ประการที่เจ็ด ชุมชนควรจัดทำระเบียบของชุมชนซึ่งเปรียบเสมือนเป็นข้อตกลงร่วมกันของสมาชิกภายในชุมชนที่จะต้องปฏิบัติตาม “เหมือนเป็นข้อตกลงร่วมกันภายในชุมชนว่างานของชุมชนต้องไร้อัลกอฮอล์ ซึ่งตรงนี้นั้นก็เป็นผลมาจากการจัดทำแผนแม่บทชุมชน พอทำแล้วก็จะเห็นสภาพปัญหาของชุมชน ซึ่งแต่ละชุมชน ปัญหาอาจจะไม่เหมือนกัน” และประการสุดท้าย ผู้ใหญ่ในชุมชนควรลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเยาวชนในชุมชน โดยเห็นว่า “ถ้าผู้ใหญ่มันกิน มันก็จะเป็นตัวอย่างที่ไม่ดีให้เด็กเห็นได้ เด็กก็อาจจะกินตามได้ ดังนั้นชุมชนจึงควรสร้างวัฒนธรรมใหม่ โดยการปลูกจิตสำนึกให้ผู้ใหญ่ในชุมชนเลิกบริโภคซะ”

6.5 ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกจากตัวแทนระดับสังคม

ในระดับสังคมนั้น ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับตัวแทนจากกระทรวงสาธารณสุขที่ดูแลงานด้านนโยบายการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จำนวน 1 คน ตัวแทนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) จำนวน 1 คน และตัวแทนจากศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (ศวส.) จำนวน 1 คน โดยผู้วิจัยเจาะจงเลือกตัวแทนของหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวข้องกับการดำเนินการป้องกันการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ระดับชาติในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา สำหรับรายละเอียดของความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของตัวแทนองค์กรดังกล่าวมีดังนี้

1) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษา

มหาวิทยาลัยในปัจจุบัน

ตัวแทนจากทั้งสามหน่วยงานมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่านักศึกษามหาวิทยาลัยในปัจจุบันมีการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้นอย่างมากทั้งชายและหญิง นอกจากนี้ รูปแบบการบริโภคก็มีแนวโน้มที่จะบริโภคอย่างขาดสติมากขึ้น

“นักศึกษาดื่มกันมาก ที่น่าเป็นห่วงคือรูปแบบการบริโภค ชอบดื่มกันเพื่อความสนุกสนาน หรือดื่มให้เมา อันนี้อันตราย อย่างรับน้องนี่ก็น่าเป็นห่วง รับน้องแล้วก็มีการเสียตัว เพราะถูกมอมเหล้า น่าเป็นห่วงมากๆ”

“เด็กและเยาวชนในปัจจุบันโดยเฉพาะในกลุ่มนักศึกษามีอัตราการบริโภคที่เพิ่มสูงขึ้น เด็กกลุ่มนี้ส่วนใหญ่จะบริโภคแบบเมาหัวราน้ำคือครั้งหนึ่งจะบริโภค 5 แก้วขึ้นไป เวลาดื่มก็จะบริโภคเยอะ นอกจากนี้ ร้านค่าน้ำมหาวิทยาลัยก็ผุดขึ้นเป็นดอกเห็ด สิ่งเหล่านี้เป็นตัวที่บอกว่าการบริโภคของนักศึกษามหาวิทยาลัยกำลังมากขึ้นเรื่อยๆ และดื่มมากขึ้นทั้งชายและหญิง และดื่มในลักษณะที่เป็นอันตรายมากขึ้นด้วย”

“กลุ่มเยาวชนหรือกลุ่มนักศึกษาเนี่ยะถือเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักที่ธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มุ่งเป้า งานวิจัยได้ชี้ชัดว่ายิ่งเด็กเริ่มดื่มเร็วเท่าไร โอกาสที่จะติดจะมากกว่าผู้ใหญ่ที่เพิ่งมาเริ่มดื่มตอนอายุมากแล้ว ดังนั้นธุรกิจก็เลยมุ่งเป้าไปที่เยาวชนเพื่อให้เป็นนักดื่มประจำของเขาต่อไปในอนาคตและชดเชยกลุ่มที่ตายไปแล้ว ดังนั้นเยาวชนจึงมีแนวโน้มการบริโภคสูงขึ้นเรื่อยๆ”

2) มาตรการในการป้องกันการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชนไทยที่มีอยู่ในปัจจุบันมีอะไรบ้าง และแต่ละมาตรการที่ใช้อยู่มีประสิทธิภาพหรือไม่ อย่างไร

มาตรการในการป้องกันการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชนไทยที่มีอยู่ในปัจจุบัน พบว่ามี 3 มาตรการหลัก ได้แก่ มาตรการทางกฎหมาย มาตรการทางภาษี และมาตรการการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ โดยมาตรการทางกฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันคือพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์พ.ศ. 2551 ซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2551 ที่ผ่านมา โดยเจตนารมณ์หลักเพื่อช่วยลดปัญหาและผลกระทบทั้งด้านสังคมและเศรษฐกิจ ช่วยส่งเสริม

สุขภาพของประชาชนให้ตระหนักถึงพิษภัยของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ตลอดจนช่วยป้องกันเด็กและเยาวชนมิให้เข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้โดยง่าย ซึ่งมีเป้าหมายหลัก 2 ประเด็นคือ ประเด็นแรก เป็นเพื่อห้ามการโฆษณาและการส่งเสริมการขายทุกรูปแบบ และประเด็นที่สองเป็นการลดการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไม่ให้ง่ายจนเกินไป ทั้งในมิติของวันเวลา มิติของสถานที่ และมิติของบุคคล

“มาตรการด้านกฎหมาย ตอนนี้มีพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์พ.ศ. 2551 ซึ่งประกาศบังคับใช้เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2551 ที่ผ่านมา ในพระราชบัญญัตินี้จะมีเป้าหมายหลักอยู่สองประการ หนึ่งคือ ห้ามการโฆษณาและการส่งเสริมการขาย และสองคือลดการเข้าถึงเครื่องดื่มไม่ให้ง่ายจนเกินไป ทั้งในมิติของวันเวลา ในมิติของบุคคล อย่างเช่นห้ามขายให้แก่ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี และผู้ที่มีอาการมีเมามาจนครองสติไม่ได้ ในมิติของสถานที่ อย่างเช่นในวัด โรงเรียน มหาวิทยาลัย ก็ห้ามขาย”

“พรบ. เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ฉบับนี้จะเน้นในด้านการสร้างสิ่งแวดล้อมเป็นหลัก เราไปห้ามบุคคลไม่ได้ มันเป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล แต่เราจำกัดสภาพแวดล้อมให้เป็นสิ่งแวดล้อมที่ดีได้ เช่น ห้ามขายในสถานศึกษา วัด บัม น้ำมัน หอพัก และสถานที่ราชการต่างๆ การกำหนดอายุของผู้ซื้อขั้นต่ำ 20 ปี นอกจากนี้ยังมีการควบคุมการโฆษณาที่จะทำได้เฉพาะการสร้างเสริมภาพลักษณ์เท่านั้น ห้ามทำในลักษณะของการเชิญชวนโดยเด็ดขาด”

ส่วนในด้านมาตรการภาษีนั้นมีเป้าหมายเพื่อจะลดการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มเด็กและเยาวชนซึ่งถือว่าเป็นกลุ่มที่ยังไม่มีรายได้เป็นของตนเอง และกลุ่มผู้ใหญ่ที่มีรายได้น้อย กล่าวคือเมื่อปรับภาษีเพิ่มขึ้น ก็จะทำให้ราคาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงขึ้น กลุ่มเยาวชนก็จะเข้าถึงได้ยากขึ้น จะเห็นได้ว่า “การจะให้คนไปซื้อน้อยลงนั้น ปัจจุบันที่มีอยู่คือการใช้มาตรการราคาโดยการเพิ่มภาษีเพื่อจะทำให้เด็กและเยาวชนเข้าถึงยากขึ้น หรือผู้มีเศรษฐฐานะไม่สูง ก็จะเข้าถึงยากขึ้น” และ “อีกมาตรการหนึ่งคือเรื่องภาษี มันจะกระทบถึงเยาวชน มันจะทำให้การบริโภคลดลง เพราะการตัดสินใจส่วนใหญ่จะขึ้นกับราคา” และมาตรการสุดท้ายคือมาตรการการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ เจ้าภาพหลักในส่วนนี้จะเป็นบทบาทของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) และภาคีเครือข่ายในการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์เผยแพร่ทางสื่อต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นสื่อมวลชน และสื่อเฉพาะกิจต่างๆ เช่น แผ่นพับ โบรชัวร์ คู่มือ และป้ายบิลบอร์ด เป็นต้น ดังคำกล่าวของตัวแทนสสส.ที่ว่า “บทบาทที่สำคัญของสสส.คือการรณรงค์ให้สังคมมีค่านิยมที่ถูกต้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เราพยายามจะสร้างให้เกิดค่านิยมในสังคมว่า เครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นสินค้าทำลายสุขภาพ โดยเรามีการดำเนินงานใน 2 ส่วน ส่วนแรกคือการใช้สื่อในวงกว้างหรือสื่อมวลชน เช่นโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร เราจะเป็นผู้ดำเนินการเอง ส่วนที่สองเป็นการใช้สื่อเพื่อสร้างกระแสในพื้นที่ เช่นการจัดกิจกรรม แผ่นพับ โบรชัวร์ คู่มือ

หรือป้ายบิลบอร์ด เพื่อเอาไปติดหรือแจกจ่ายในการจัดกิจกรรมต่างๆ เราจะร่วมกับภาคีเครือข่าย โดยภาคีเครือข่ายจะเป็นผู้จัดทำและเราจะให้ทุนสนับสนุน”

ในส่วนของความสำเร็จของมาตรการต่างๆที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ตัวแทนจากหน่วยงานทั้งสามเห็นสอดคล้องกันว่า ในประเทศไทยนั้นมาตรการการรณรงค์ประชาสัมพันธ์นับว่าเป็นมาตรการทางสังคมที่ได้ผลค่อนข้างมาก เพราะสามารถสร้างความตระหนักและเปลี่ยนแปลงค่านิยมของคนในสังคมได้ในวงกว้าง ขณะที่มาตรการทางกฎหมายของไทยค่อนข้างมีจุดอ่อนที่ถือเป็นอุปสรรคสำคัญคือ การบังคับใช้กฎหมายที่ยังด้อยประสิทธิภาพ ทำให้กฎหมายไม่สามารถควบคุมได้ตามเจตนารมณ์ที่ตั้งไว้อย่างเต็มที่ ขณะเดียวกันมาตรการทางภาษีของไทยในปัจจุบันยังมีจุดอ่อนเนื่องจากการขึ้นภาษีที่ไม่ครอบคลุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ครบทุกประเภท ทำให้นักดื่มเลี่ยงจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีราคาแพง (เช่น วิสกี้หรือบรันดี เป็นต้น) ไปบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีราคาถูกกว่า (เช่น เหล้าขาวหรือเบียร์ เป็นต้น)

“ในต่างประเทศ ดูเหมือนว่ามาตรการทางกฎหมายจะได้ผลกว่า แต่ในบ้านเรา การรณรงค์ดูท่าจะได้ผลมากกว่า เพราะกฎหมายไทย การบังคับใช้มันยังอ่อน ตำรวจไม่ค่อยบังคับใช้คือถ้าเด็กยังไปซื้อได้โดยไม่มีการตรวจบัตร ก็ไม่มีทางจับ หรืออย่างเช่นการโฆษณาตอนนี้กฎหมายบอกว่าต้องไม่ปรากฏขวดเหล้าให้เห็นแล้ว แต่ก็ยังเห็นมีเต็มไปหมด...และการขึ้นภาษีกับสุราบางประเภท มันช่วยได้ในระดับหนึ่งเท่านั้น แต่ทางที่ดีควรขึ้นภาษีเป็นหน้ากระดานคือต้องขึ้นให้ครบทุกประเภท และต้องขึ้นเรื่อยๆตามอัตราเงินเฟ้อ ถ้ารายได้คนเพิ่ม เหล้ามันก็ถูกลง คนก็ยิ่งกินกันอยู่”

“มาตรการการรณรงค์เพื่อสร้างความตระหนักให้คนในสังคมเห็นว่าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นอันตรายน่าจะได้ผลมาก อย่างเช่นการรณรงค์งดเหล้าเข้าพรรษา เมาไม่ขับ จนเครียดกินเหล้า ก็ช่วยให้คนในสังคมตระหนักเรื่องนี้กันเยอะขึ้น ส่วนมาตรการทางกฎหมายนั้นของบ้านเราการบังคับใช้กฎหมายยังไม่ดีประสิทธิภาพเท่าที่ควร พบควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ออกมาตั้งแต่ 14 กุมภาพันธ์ 51 เพิ่งจะมีการจับผู้กระทำผิดก็เร็วๆนี้เอง หรืออย่างในกฎหมายระบุชัดเจนว่าห้ามเห็นขวดเหล้า แต่ธุรกิจก็พยายามเลี่ยงโดยนำเสนอเป็นภาพขวดที่ตัดหัวตัดท้ายโชว์แต่โลโก้ตรงกลาง เพื่อเลี่ยงกฎหมายแบบนี้ก็มีให้เห็นเยอะ”

3) สังคมไทยควรมีมาตรการอย่างไรในการป้องกันมิให้เยาวชนเข้าไปเกี่ยวข้องกับ การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ตัวแทนจากหน่วยงานทั้งสามได้เสนอแนวทางการป้องกันมิให้เยาวชนเข้าไปเกี่ยวข้องกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไว้หลายประการ ได้แก่ ประการแรก ควรใช้มาตรการการรณรงค์ป้องกันการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ผ่านสื่อต่างๆไปยังคนในสังคมอย่างทั่วถึง เพื่อให้คนในสังคมได้ตระหนักถึงภัยอันตรายของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และเชื่อว่าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มิใช่สินค้าธรรมดาแต่เป็นสินค้าที่หากบริโภคแล้วจะนำไปสู่ปัญหาสุขภาพ อุบัติเหตุ

และปัญหาต่างๆตามมามากมายทั้งต่อตนเอง ครอบครัว และสังคมในภาพรวม “เราคงต้องใช้ การรณรงค์ อย่างเช่นในกรณีของบุหรี่ คือถ้าภาครณรงค์เข้มแข็งซะแล้ว คือเปลี่ยนวิถีคิดของคนที่มีต่อบุหรี่ว่าเป็นสินค้าที่มีอันตรายต่อทั้งตนเองและคนรอบข้างได้แล้ว มันก็จะสำเร็จได้ง่าย ดังนั้น เราต้องทำให้ได้เหมือนบุหรี่ เราต้องทำยังไงเพื่อรณรงค์ให้คนในสังคมเห็นว่าการบริโภค แอลกอฮอล์ไม่เหมือนกับการบริโภคน้ำผลไม้ ภาครณรงค์และภาคสังคมต้องเข้ามาช่วย”

“มาตรการการรณรงค์ก็ช่วยได้มาก ทางที่ดีต้องเอาเด็กมามีส่วนร่วม ให้เด็กรวมกลุ่มกันรณรงค์ เรื่องนี้เองจะดีที่สุด เขาจะทำตามแบบที่เพื่อนเขาทำ และจะเข้าใจกันมากกว่าผู้ใหญ่ โดยอาจจะ รวมเป็นกลุ่มที่รณรงค์เรื่องสุราโดยตรง หรือชมรมฟุตบอลสุขภาพดีก็ได้” ประการที่สอง ควรใช้ มาตรการทางภาษีเพื่อเป็นการเพิ่มราคาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้สูงขึ้น ซึ่งจะส่งผลทำให้เด็กและ เยาวชนเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ยากขึ้น แต่ที่สำคัญต้องเป็นการขึ้นแบบหน้ากระดาน นั่นคือ ขึ้นภาษีให้ครบทุกประเภท เพราะถ้าขึ้นภาษีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บางประเภท นอกจากจะไม่ช่วย ป้องกันการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้ว ยังทำให้นักดื่มหันไปบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มี ราคาถูกกว่า หรือที่เลวร้ายกว่านั้นคืออาจนำไปสู่การซื้อเหล้าเถื่อนที่ผิดกฎหมายมาบริโภคกันเพิ่ม มากขึ้น “มาตรการที่ควรมีคือมาตรการทางภาษีซึ่งต้องเพิ่มแบบเป็นหน้ากระดาน และควรเพิ่ม อย่างต่อเนื่องตามภาวะเงินเฟ้อ” “ควรใช้มาตรการด้านราคาโดยการขึ้นภาษี เพื่อให้คนไปซื้อ น้อยลงและเพื่อให้เด็กและเยาวชนเข้าถึงยากขึ้น” “ควรใช้มาตรการทางราคาไปด้วย คือถ้าราคา เหล้าสูงขึ้น การเข้าถึงก็น้อยลง มันจะกระทบถึงเยาวชนเป็นอย่างมาก มันจะทำให้การบริโภค ลดลง เพราะการตัดสินใจของเขาจะขึ้นกับราคา”

ประการที่สาม ควรใช้มาตรการทางกฎหมายเพื่อควบคุมด้านการโฆษณาและ การส่งเสริมการขาย โดยจะต้องควบคุมในลักษณะ “total ban” คือห้ามโฆษณาในสื่อทุกประเภท ทุกช่วงเวลา จะทำให้การควบคุมมีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้ควรควบคุมการเข้าถึงเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ทั้งในมิติของวันและเวลาในการขาย ในมิติของสถานที่ที่จำหน่าย และในมิติของบุคคล ที่จะซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ โดยควรที่จะกำหนดอายุขั้นต่ำเพื่อจำกัดการเข้าถึงของกลุ่มเด็กและ เยาวชน ดังคำกล่าวที่ว่า “ควรมีมาตรการทางกฎหมายซึ่งถือว่าเป็นมาตรการที่มีค่าใช้จ่ายต่ำ แต่มี Impact [ผลกระทบ] สูง เพราะว่าพอประกาศออกไป มันก็มีผลบังคับใช้ทั่วประเทศ ในการที่จะ ควบคุมและสร้างบรรทัดฐานของสังคม ในกฎหมายควรมีการควบคุมการเข้าถึงโดยการกำหนด อายุขั้นต่ำ ซึ่งในกฎหมายพรบ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ปี 2551 นี้ เรากำหนดอายุขั้นต่ำไว้ที่ 20 ปีบริบูรณ์.. ควรมีการควบคุมการโฆษณา”

“ควรงดการโฆษณาและการส่งเสริมการขายต่างๆ อย่างบทเรียนของบุหรี่ บอกว่า การควบคุมที่ดีที่สุดคือการควบคุมแบบ total ban เพราะถ้าไม่ครบถ้วนแล้ว เขาก็จะไหลไปใน ช่องทางที่ไม่ได้ห้ามไว้ อย่างถ้าห้ามในสื่อโทรทัศน์ ก็จะไปไหลในสื่อหนังสือพิมพ์ นิตยสารหรืออาจ

ควรให้ไปโฆษณาในที่แคบ เช่นในสถานบริการ หรือในที่จำหน่ายสุรา ยังพอรับได้ อันตรายมันอยู่ที่การโฆษณาจะไปสร้างทัศนคติของคนรุ่นใหม่ให้เห็นว่าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นสิ่งชอบธรรม”

“เห็นว่าควรมีมาตรการทางกฎหมาย ซึ่งในปัจจุบันก็มีพรบ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์พ.ศ. 2551 ในนั้นจะมีการระบุถึงการห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานศึกษา และการกำหนดอายุของผู้ซื้อ... นอกจากนี้ควรมีมาตรการการห้ามการโฆษณา”

ประการที่สี่ ควรใช้มาตรการด้านการออกใบอนุญาตสถานบริการและร้านค้าที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยกรมสรรพสามิต กระทรวงการคลังควรจะต้องเข้ามาดูแลในด้านการอนุญาตจัดตั้งสถานบริการและร้านค้าที่มีการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างเข้มงวด โดยเฉพาะในบริเวณโดยรอบสถานศึกษาที่ไม่ควรมีสถานบริการและร้านค้าที่มีการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างเด็ดขาด “ทางสรรพสามิตควรควบคุมใบอนุญาตร้านค้าจำหน่ายต่างๆ อย่างเข้มงวดไม่ให้จัดตั้งอยู่ใกล้สถานศึกษาและควรมีการจำกัดพื้นที่จำหน่ายอย่างชัดเจน ควรเพิ่มค่าธรรมเนียมด้วย อย่างในแต่ละปีมีการจดทะเบียนใบอนุญาตจำหน่ายสูงถึงกว่า 600,000 ฉบับ ดังนั้นต้องลดความหนาแน่นให้ได้” ประการที่ห้า ควรเพิ่มการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง โดยควรมีการอบรมเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อให้รู้จักบทบาทและหน้าที่ในการควบคุม สอดส่องดูแล ป้องกันและปราบปรามผู้กระทำความผิด ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์พ.ศ. 2551 อย่างแท้จริง “นอกจากนี้การเพิ่มการบังคับใช้กฎหมายก็ถือว่าสำคัญมาก เราคงต้องมีการอบรมพนักงานเจ้าหน้าที่ตำรวจให้รู้จักวิธีการป้องกันและปราบปราม” “ควรเพิ่มการบังคับใช้กฎหมายให้เข้มงวดมากกว่านี้” “ที่สำคัญคือการบังคับใช้กฎหมายที่ต้องเข้มงวดมากขึ้น ถ้ามันใช้ได้จริง มีการบังคับใช้ได้จริงๆ มันจะช่วยสร้างสภาพแวดล้อมได้ดี” ประการที่หก การเพิ่มโทษผู้กระทำความผิดเพื่อให้เกิดความเกรงกลัวต่อความผิดอันเนื่องมาจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เช่น การเพิ่มโทษผู้เมาแล้วขับ การเพิ่มโทษผู้ที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กับเด็กและเยาวชนที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์ เป็นต้น “การเพิ่มโทษผู้กระทำความผิดนี้ก็ใช่อีกวิธีหนึ่งที่น่าจะช่วยให้ เพราะถ้าโทษยังเบาๆ อยู่ก็คงไม่มีใครกลัวกฎหมาย แต่ที่สำคัญมันต้องบังคับใช้ได้จริง มันจึงจะช่วยให้”

ประกาศที่เจ็ด ผู้นำประเทศควรประกาศนโยบายการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้เป็นวาระแห่งชาติและควรมีการจัดตั้งคณะกรรมการระดับชาติและระดับจังหวัดเพื่อดูแลและควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยตรง “อันดับแรก ผู้บริหารประเทศจะต้องให้ความสำคัญกับเรื่องนี้อย่างจริงจัง โดยควรประกาศเป็นวาระแห่งชาติ ตลอดจนมีการตั้งคณะกรรมการที่ทำหน้าที่ดูแลเรื่องนี้ทั้งในระดับชาติและระดับจังหวัดอย่างชัดเจน งานนี้จะต้องเป็นงานระดับชาติจริงๆ ถ้าจะทำโดยกระทรวงสาธารณสุขอย่างเดียวไม่มีทางสำเร็จได้” ประการที่แปด ควรใช้มาตรการทางการศึกษาในลักษณะของการสอนทักษะชีวิตให้แก่เด็กและเยาวชนได้

รู้จักทักษะการใช้ชีวิต รู้จักทักษะการปฏิเสธ เพื่อเป็นเกราะป้องกันตัวของเด็กและเยาวชนเองให้ปลอดภัยจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ “จัดระบบการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น โดยควรมีการสอนทักษะชีวิตให้กับเยาวชนมากขึ้น” และประการสุดท้าย สังคมทุกระดับจะต้องร่วมมือกันในการแก้ไขปัญห เครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างจริงจัง ซึ่งก็จะทำให้กลไกการป้องกันถูกขับเคลื่อนไปพร้อมๆกันอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากการป้องกันปัญหาเรื่องนี้นับเป็นเรื่องใหญ่ที่ไม่สามารถทำโดยลำพังจากหน่วยงานภาครัฐ จะต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนของสังคมเข้ามาเกี่ยวข้องจึงจะทำให้การป้องกันแก้ไขปัญหามีประสิทธิภาพประสบความสำเร็จได้อย่างยั่งยืน “ทุกมาตรการจะไม่สามารถสำเร็จเท่าที่ควรถ้าไม่มีการสนับสนุนจากทุกระดับของสังคมที่จะต้องร่วมมือกัน ทำอย่างไรให้เขาเข้าใจ เป็นหูเป็นตา และเฝ้าระวังให้กับทางราชการ ซึ่งตรงจุดนี้ทางกระทรวงสาธารณสุขจะต้องพยายามประสานกับสังคมระดับต่างๆ เพื่อให้ทุกส่วนเข้ามามีส่วนร่วมกันในการแก้ไขปัญหามากยิ่งขึ้น”

4) กลไกการดำเนินงานที่จะทำให้ทุกภาคส่วนของสังคมทุกระดับเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแบบบูรณาการ

ตัวแทนจากหน่วยงานทั้งสามได้เสนอกลไกการดำเนินงานที่จะทำให้ทุกภาคส่วนของสังคมทุกระดับเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันแก้ไขปัญหาแบบบูรณาการไว้อย่างน่าสนใจ โดยได้เสนอให้ใช้หลักยุทธศาสตร์สามพลัง หรือที่รู้จักในชื่อของยุทธศาสตร์สามเหลี่ยมเขยื้อนภูเขา โดยพลังแรกเป็นพลังปัญญาของภาควิชาการในการศึกษาวิจัยขยายฐานองค์ความรู้แก่สังคม พลังที่สองคือพลังนโยบายจากภาครัฐ ซึ่งหมายถึงการกำหนดนโยบายหรือมาตรการสาธารณะต่างๆ จากทางภาคราชการที่จะส่งผลกระทบต่อสังคมในวงกว้างและต่อเนื่อง และพลังที่สาม พลังสังคม เป็นพลังของภาคประชาชนในการเคลื่อนไหว รณรงค์ ผลักดันมาตรการต่างๆ และเฝ้าระวังสถานการณ์ต่างๆที่จะเกิดขึ้นในสังคม ซึ่งหากทั้งสามพลังถูกขับเคลื่อนไปพร้อมๆกัน ย่อมจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังคำกล่าวที่ว่า

“การจะทำให้กลไกทุกภาคส่วนเข้ามีส่วนร่วมนั้น เราคงต้องใช้หลักของสามเหลี่ยมเขยื้อนภูเขา หนึ่งคือภาควิชาการที่จะต้องมีส่วนในการศึกษาวิจัยให้เห็นถึงหลักฐานทางวิชาการเพื่อรองรับว่าการที่จะมีนโยบายหรือมีกฎหมายออกมาควบคุมมัน มีเหตุผลเพราะอะไร สองคือภาครัฐ ซึ่งก็คือการตรากฎหมาย การบังคับใช้กฎหมายที่จะต้องสอดรับกัน โดยจะทำอย่างไรที่จะสร้างกรอบนโยบายที่เหมาะสมกับกาลเทศะ เหมาะกับสถานการณ์ มีความยืดหยุ่นปรับตัวได้ และสามคือภาคประชาสังคม ที่จะต้องเข้ามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนให้คนในสังคมได้ตระหนัก อย่างกฎหมายพรบ.เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ปี 2551 ถ้าไม่มีภาคประชาสังคมมาช่วยในการร่วมลงชื่อกว่า 13 ล้านคน กฎหมายคงผ่านยาก โดยเฉพาะถ้าภาคสังคมนั้นมาจากเสียงของเด็กและเยาวชนซึ่งไม่มีผลได้ผลเสียด้วยแล้ว มันจะเป็นภาพสีขาวที่ยังมีน้ำหนักมากในสังคม”

“ผมเสนอเป็น 2 ระดับ คือมองแบบเชิงระบบกับมองแบบเป็นจริง แบบแรกเป็น

เชิงระบบ เราก็สามารถใช้หลักสามเหลี่ยมเชื่อมโยงเขาได้ รัฐเป็นเหลี่ยมที่หนึ่ง วิชาการเป็นเหลี่ยมที่สอง ภาคสังคมเป็นเหลี่ยมที่สาม ใครจะเริ่มก่อนก็ได้ มันไม่มีศูนย์กลางหนึ่งเดียว จุดไหนเริ่มก็ได้แบบสอง คือในความเป็นจริงทุกคนเริ่มที่ตนเองได้ อย่างเช่นใครก็ตามที่อ่านผลการศึกษาวิจัยเรื่องนี้แล้ว ถ้าคุณเป็นภาครัฐ คุณก็ไปจัดเตรียมเรื่องนโยบาย ถ้าคุณเป็นนักวิชาการ คุณก็สามารถทำวิจัยเพื่อเสนอนโยบายให้ภาครัฐ ถ้าคุณเป็นคนในสังคม คุณอาจจะให้กำลังใจหรือไปบอกคนที่อยู่ในภาครัฐหรือภาควิชาการให้ช่วยเข้ามาดูแลหรือเข้ามาศึกษากันหน่อย เป็นอะไรก็ได้ต้องเริ่มที่ตัวเองก่อน ทุกคนมีคุณค่าหมด ถ้าเริ่มที่ตนเองกันได้ทุกคน ผมว่าทุกอย่างก็เดินหน้า” นอกจากนี้ “ควรพยายามสร้างให้เกิดค่านิยมในสังคมว่าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นสินค้าทำลายสุขภาพ ถ้าทำได้ การให้ความร่วมมือในการป้องกันจากทุกส่วนของสังคมก็จะสอดคล้องกันไปหมด และมาตรการทางสังคมที่ดีที่สุดคือทุกภาคส่วนคงต้องช่วยกัน”

จากผลการสัมภาษณ์เชิงลึกและผลการสนทนากลุ่มย่อยกับตัวแทนจากภาคส่วนต่างๆ ของสังคมทั้ง 5 ระดับ จะเห็นได้ว่ามีความสอดคล้องและมีส่วนเสริมผลการวิจัยเชิงปริมาณให้มีความชัดเจนและสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ทั้งในด้านแบบแผนการบริโภค ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริโภค ตลอดจนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการป้องกันการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัย ซึ่งสามารถกล่าวโดยสรุปได้ว่านักศึกษามหาวิทยาลัยในปัจจุบันมีการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กันอย่างแพร่หลายและมีแนวโน้มที่จะเพิ่มสูงขึ้น ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยมิได้มาจากอิทธิพลของปัจจัยในระดับใดระดับหนึ่งเท่านั้น แต่เป็นผลมาจากอิทธิพลของปัจจัยในระดับต่างๆ ร่วมกัน และถึงแม้ว่าจากผลการวิจัยเชิงปริมาณโดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบปกติและแบบขั้นตอนจะพบว่าไม่มีตัวแปรอิสระใดในปัจจัยระดับชุมชนและปัจจัยระดับสังคมที่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่นั่นก็มิได้หมายความว่า การดำเนินการป้องกันการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยในระดับชุมชนและระดับสังคมเป็นสิ่งที่ควรเพิกเฉย เพราะจากผลการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้นำชุมชนและตัวแทนระดับสังคมในการวิจัยเชิงคุณภาพ ต่างเห็นสอดคล้องกันและยืนยันตรงกันว่า การป้องกันในระดับชุมชนและปัจจัยระดับสังคมยังคงมีความสำคัญและมีความจำเป็นต่อการดำเนินการป้องกันการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษามหาวิทยาลัย เพราะปัญหานี้เป็นปัญหาระดับชาติที่สังคมทุกระดับควรจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกัน ด้วยเหตุนี้ แนวทางการป้องกันการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยที่มีประสิทธิภาพจึงควรเป็นมาตรการในเชิงพหุระดับ (multi-level preventions) ซึ่งเป็นการป้องกันจากทุกระดับของสังคม ทั้งในระดับตัวนักศึกษาเอง ครอบครัวและเพื่อน สถาบันการศึกษา ชุมชนที่พกอาศัย และนโยบายของรัฐบาลที่จะต้องเข้ามามีบทบาทในการร่วมมือกันป้องกันแก้ไขปัญหาให้เกิดผลสำเร็จอย่างยั่งยืน